ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.7.2025
COM(2025) 547 final

2025/0221 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στις 16 Ιουλίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2027, συμπεριλαμβανομένου χρηματοδοτικού κονδυλίου ύψους 81 428 000 000 EUR για τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» (στο εξής: ΜΣΕ) με σκοπό επενδύσεις σε διευρωπαϊκά δίκτυα υποδομών μεταφορών και υποδομές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων έργων στρατιωτικής κινητικότητας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στη θέσπιση της νομικής βάσης για τον ΜΣΕ για την περίοδο 2028-2034.

- **Αιτιολόγηση και στόχοι**

Για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, η ΕΕ χρειάζεται σύγχρονες, υψηλής απόδοσης και ανθεκτικές υποδομές που θα συμβάλουν στη σύνδεση και την ενοποίηση των τομέων των μεταφορών και της ενέργειας σε ολόκληρη την ΕΕ και σε όλες τις περιφέρειές της. Οι συνδέσεις αυτές είναι ζωτικής σημασίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των υπηρεσιών.

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και ενέργειας:

- διευκολύνουν τις διασυνοριακές συνδέσεις·
- διαφυλάσσουν την ασφάλεια της ΕΕ·
- ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς στην Ευρώπη·
- συμβάλλουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής· και
- εξαλείφουν την απομόνωση και προωθούν μεγαλύτερη οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα υψηλής χωρητικότητας είναι επίσης απαραίτητα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της στρατιωτικής ετοιμότητας της ΕΕ.

Οι απρόσκοπτες συνδέσεις για τις μεταφορές και την ενέργεια σε ολόκληρη την Ευρώπη θα συμβάλουν στην εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Θα αποφέρουν απτά οφέλη σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθιστώντας πιο αποδοτικές και βιώσιμες για εκείνους τις μετακινήσεις, τη μεταφορά εμπορευμάτων και την πρόσβαση σε ασφαλή, οικονομικά προσιτή και απανθρακοποιημένη ενέργεια.

Για τον σκοπό αυτόν, ο ΜΣΕ στηρίζει επενδύσεις, τόσο σε υποδομές μεταφορών και ενέργειας μέσω της ανάπτυξης των διευρωπαϊκών δικτύων όσο και σε διασυνοριακά έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Υπό το πρίσμα των αυξανόμενων κινδύνων που συνδέονται με φυσικούς και τεχνολογικούς κινδύνους, των εξελισσόμενων απειλών κατά της ασφάλειας και άλλων διαταραχών, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις στο πλαίσιο του ΜΣΕ συνεκτιμούν τους κινδύνους και είναι ανθεκτικές στις καταστροφές, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας.

Ο ΜΣΕ εστιάζει σε έργα με την υψηλότερη προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και λειτουργεί ως καταλύτης για επενδύσεις σε έργα με διασυνοριακό αντίκτυπο και σε πανευρωπαϊκά διαλειτουργικά συστήματα, τα οποία πρέπει να συνεχίσουν να χρηματοδοτούνται μετά το 2027. Με την παροχή στήριξης σε διασυνοριακά έργα απευθείας σε επίπεδο ΕΕ, ο ΜΣΕ

συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων συντονισμού που προκύπτουν από τον πολυδικαιοδοτικό χαρακτήρα των έργων. Με τον αποτελεσματικό τρόπο λειτουργίας του, ο ΜΣΕ αντιμετωπίζει τις αδυναμίες της αγοράς και συμβάλλει στη μόχλευση περαιτέρω επενδύσεων και χρηματοδότησης από άλλες πηγές, όπως οι εθνικοί προϋπολογισμοί, τα εθνικά συστήματα τιμολόγησης της ενέργειας και ο ιδιωτικός τομέας, χρησιμοποιώντας το πλήρες φάσμα των εργαλείων που διατίθενται στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού.

Όσον αφορά τις μεταφορές, ο ΜΣΕ επιδιώκει να συμβάλει στην ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (στο εξής: ΔΕΔ-Μ), με εστίαση στην ολοκλήρωση του κεντρικού και του εκτεταμένου κεντρικού δικτύου έως το 2030 και το 2040. Η ανάπτυξη ενός πανευρωπαϊκού πολυτροπικού δικτύου μεταφορών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα στην Ευρώπη —από τα σημεία εισόδου που είναι οι λιμένες έως τις βασικές χερσαίες συνδέσεις που απαιτούνται για την ενιαία αγορά και τη συνδεσιμότητα των περιφερειών. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΜΣΕ θα εστιάσει ιδίως σε έργα υποδομών με ισχυρή διασυνοριακή διάσταση, όπως το έργο Rail Baltica, η σήραγγα βάσης Brenner, η εσωτερική πλωτή οδός Seine-Escaut, η σύνδεση Brno-Bratislava, η σύνδεση Θεσσαλονίκη–Βουκουρέστι και η ανάπτυξη συνδέσεων των λιμένων ΔΕΔ-Μ με την ενδοχώρα.

Σε στενό συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας και τα εθνικά και περιφερειακά σχέδια εταιρικής σχέσης, ο ΜΣΕ υποστηρίζει επίσης τη διαλειτουργική, ασφαλή και έξυπνη κινητικότητα στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ (για παράδειγμα, με την ανάπτυξη ευρωπαϊκών συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας, όπως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας και οι υπηρεσίες πληροφοριών εσωτερικής ναυσιπλοΐας για εσωτερικές πλωτές οδούς) και, κατά περίπτωση, διασφαλίζει τη διασύνδεσή τους μέσω διαλειτουργικότητας, προτύπων και τερματικών χρηστών με τα διαστημικά συστήματα της ΕΕ, όπως το Galileo, το EGNOS και το IRIS², για τον προσδιορισμό της θέσης, την πλοήγηση, τον συγχρονισμό και την ασφαλή συνδεσιμότητα, αντίστοιχα, και συμβάλλει στη μετάβαση της ΕΕ προς τη βιώσιμη και απανθρακοποιημένη κινητικότητα (για παράδειγμα με την ηλεκτρική τροφοδότηση από ξηράς σκαφών στους λιμένες του ΔΕΔ-Μ).

Ο ΜΣΕ μπορεί επίσης να επενδύσει σε διασυνοριακές συνδέσεις με τρίτες χώρες που υλοποιούν την επέκταση των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ σε υποψήφιες χώρες. Για παράδειγμα, αυτό έγινε κατά την περίοδο 2021-2027 για τις συνδέσεις με την Ουκρανία και τη Μολδαβία, με τη βελτίωση της λειτουργίας των λωρίδων αλληλεγγύης και την έναρξη προπαρασκευαστικών εργασιών για την ευθυγράμμιση του εύρους τροχιάς στις δύο αυτές χώρες με το πρότυπο της ΕΕ. Παρότι αυτό ήταν δικαιολογημένο λόγω της κρίσης που ακολούθησε τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και με την προοπτική της στενότερης ένταξης της Ουκρανίας και της Μολδαβίας στην αγορά της ΕΕ, οι επενδύσεις αυτές εκτρέπουν πόρους από έργα στο έδαφος της Ένωσης.

Εάν τα διασυνοριακά έργα ΔΕΔ-Μ δεν ολοκληρωθούν, η αύξηση του χρόνου και του κόστους μετακίνησης προσώπων και εμπορευμάτων θα οδηγήσει σε οικονομικές απώλειες λόγω της μειωμένης συνολικής παραγωγικότητας και της βραδύτερης αύξησης του ενδοενωσιακού εμπορίου. Αυτό θα ισοδυναμεί με μείωση του ΑΕΠ κατά – 0,4 % το 2030 και κατά – 0,8 % το 2050 σε σχέση με το σενάριο ολοκλήρωσης των διασυνοριακών έργων ΔΕΔ-

Μ. Η απασχόληση στα κράτη μέλη θα μειωθεί επίσης κατά – 0,08 % το 2030 και κατά – 0,13 % το 2050 σε σχέση με το βασικό σενάριο[1].

Ο ΜΣΕ θα πρέπει επίσης να παρέχει χρηματοδότηση από την ΕΕ για την υλοποίηση έργων μεταφορών διπλής χρήσης, μη στρατιωτικής και στρατιωτικής, ώστε να καταστεί δυνατή η απρόσκοπτη στρατιωτική κινητικότητα σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι υφιστάμενες υποδομές μεταφορών στην ΕΕ (συμπεριλαμβανομένου του ΔΕΔ-Μ) δεν καθιστούν δυνατή τη μεγάλης κλίμακας μετακίνηση στρατευμάτων, βαρέος εξοπλισμού και υλικού σε σύντομο χρονικό διάστημα. Αυτό είναι απαραίτητο για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα, όπως αναγνωρίζεται στην «Κοινή Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030», η οποία εκδόθηκε στις 19 Μαρτίου 2025. Ο ΜΣΕ συμβάλλει επίσης στον γενικό στόχο της «ευρωπαϊκής στρατηγικής για την Ένωση Ετοιμότητας» για τη δημιουργία μιας ασφαλούς και ανθεκτικής Ένωσης που αποσκοπεί στη διαφύλαξη των ζωτικών λειτουργιών της κοινωνίας υπό οποιεσδήποτε συνθήκες.

Η ΕΕ έχει προσδιορίσει τέσσερις πολυτροπικούς διαδρόμους στρατιωτικής κινητικότητας προτεραιότητας που καλύπτουν τις σιδηροδρομικές, οδικές, ποτάμιες, θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές, οι οποίοι χρειάζονται σημαντικές και επείγουσες επενδύσεις ώστε να διευκολυνθεί η μετακίνηση στρατευμάτων και στρατιωτικού εξοπλισμού. Σ' αυτές περιλαμβάνονται η διεύρυνση των σιδηροδρομικών σηράγγων, η ενίσχυση των οδικών και σιδηροδρομικών γεφυρών και η επέκταση τερματικών σταθμών λιμένων και αερολιμένων. Από κοινού με τα κράτη μέλη και τη στρατιωτική κοινότητα, έχουν προσδιοριστεί επενδύσεις προτεραιότητας για την εξάλειψη των πλέον επειγόντων σημείων συμφόρησης («κομβικά σημεία»).

Ως βασικό εργαλείο για την ολοκλήρωση της Ενεργειακής Ένωσης, ο ΜΣΕ θα χρηματοδοτήσει δύο τύπους διασυνοριακών ενεργειακών έργων:

- έργα ενεργειακών υποδομών στους τομείς της μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, του υδρογόνου και του διοξειδίου του άνθρακα, τα οποία έχουν σημαντικό διασυνοριακό αντίκτυπο και έχουν υπαχθεί στο καθεστώς έργου κοινού ενδιαφέροντος (στο εξής: ΕΚΕ) ή έργου αμοιβαίου ενδιαφέροντος (στο εξής: ΕΑΕ) βάσει του κανονισμού ΔΕΔ-Ε·
- διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που βασίζονται σε συμφωνία συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο της οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Τα έργα αυτά είναι καίριας σημασίας για i) τη βελτίωση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού στην ΕΕ και στις γειτονικές τρίτες χώρες· ii) την απανθρακοποίηση του ενεργειακού συστήματος· iii) τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, χερσαίων και υπεράκτιων· iv) την καλύτερη ενοποίηση των αγορών ενέργειας· και v) την παροχή σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις στην Ευρώπη πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή ενέργεια, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας και στην ευημερία των ανθρώπων.

Στα συμπεράσματά του σχετικά με την «[π]ροώθηση βιώσιμων υποδομών δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας», όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών

[1] Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Κινητικότητας και Μεταφορών, Schade, W., Khanna, A., Mader, S., Streif, M. et al., *Support study on the climate adaptation and cross-border investment needs to realise the TEN-T network* (Υποστηρικτική μελέτη σχετικά με τις ανάγκες προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και τις διασυνοριακές επενδύσεις για την υλοποίηση του δικτύου ΔΕΔ-Μ), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2832/7839720.

και Ενέργειας στις 30 Μαΐου 2024, το Συμβούλιο αναγνώρισε «τις πρωτόγνωρες επενδυτικές ανάγκες σε δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και διανομής, προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα εξαιρετικά διασυνδεδεμένο, ολοκληρωμένο και συγχρονισμένο ευρωπαϊκό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας», κάλεσε την Επιτροπή «να αναζητήσει τρόπους αύξησης των συνολικών επενδύσεων για υποδομές δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας» και τόνισε «την ανάγκη για έναν ισχυρό ΜΣΕ, προκειμένου να ανταποκριθεί επαρκώς και να στηρίξει τις αυξημένες επενδυτικές ανάγκες σε χερσαία και υπεράκτια έργα ανάπτυξης δικτύων».

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Πρωταρχικός στόχος του ΜΣΕ είναι να στηρίξει την επίτευξη των στόχων πολιτικής της ΕΕ στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με τη διευκόλυνση ή την επιτάχυνση των επενδύσεων σε έργα κοινού ενδιαφέροντος και έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, καθώς και με τη στήριξη της διασυνοριακής συνεργασίας για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Στον τομέα των μεταφορών, ο ΜΣΕ συμβάλλει στην επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων της ΕΕ όσον αφορά την ολοκλήρωση του κεντρικού δικτύου ΔΕΔ-Μ έως το 2030[2], την ολοκλήρωση του εκτεταμένου κεντρικού δικτύου έως το 2040 και, κατά περίπτωση, την πρόοδο στην ολοκλήρωση του συνολικού δικτύου έως το 2050 μέσω προπαρασκευαστικών μελετών. Ειδικότερα για την ολοκλήρωση του κεντρικού δικτύου, το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (στο εξής: ΠΔΠ) θα είναι συνεπώς καθοριστικής σημασίας.

Οι επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από τον ΜΣΕ στηρίζουν επίσης τη μετάβαση στην καθαρή, διαλειτουργική και πολυτροπική κινητικότητα. Ο ΜΣΕ συμβάλλει επίσης στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού δικτύου υψηλής ταχύτητας με στόχο τη σύνδεση των πρωτευουσών της ΕΕ (μεταξύ άλλων μέσω νυκτερινών τρένων) και στην επιτάχυνση των σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών.

Στον τομέα της ενέργειας, ο ΜΣΕ συμπληρώνει το πλαίσιο των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της ενέργειας (στο εξής: ΔΕΔ-Ε) και την επιλογή των ΕΚΕ και των ΕΑΕ. Σύμφωνα με τον κανονισμό ΔΕΔ-Ε, η ακόλουθη λογική τριών σταδίων εφαρμόζεται στις επενδύσεις στα εν λόγω ΕΚΕ και ΕΑΕ. Πρώτον, προτεραιότητα στις επενδύσεις θα πρέπει να έχει η αγορά. Δεύτερον, εάν οι επενδύσεις δεν πραγματοποιούνται από την αγορά, θα πρέπει να διερευνηθούν κανονιστικές λύσεις και, εάν κριθεί απαραίτητο, θα πρέπει να προσαρμοστεί το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο. Τρίτον, όταν τα δύο πρώτα στάδια δεν επαρκούν για την υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων σε ΕΚΕ, οι επιχορηγήσεις του ΜΣΕ μπορούν να χορηγούνται σε επιλέξιμα ΕΚΕ ως έσχατη επιλογή. Ο ΜΣΕ συμπληρώνει επίσης τους μηχανισμούς συνεργασίας που ορίζονται στην οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, όπως στατιστικές μεταβιβάσεις, κοινά έργα ή κοινά καθεστώτα στήριξης.

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1153 και (ΕΕ) αριθ. 913/2010 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 (ΕΕ L, 2024/1679, 28.6.2024, http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj).

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Οι υποδομές μεταφορών και ενέργειας και η παραγωγή ενέργειας θα υποστηριχθούν σε διάφορους βαθμούς από διαφορετικά χρηματοδοτικά προγράμματα και μέσα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του ΜΣΕ, των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», καθώς και του μηχανισμού «Παγκόσμια Ευρώπη».

Είναι σημαντικό να καταστεί όσο το δυνατόν πιο αποδοτική η χρήση των διαφόρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων και μέσων της ΕΕ και με αυτόν τον τρόπο να μεγιστοποιηθεί η συμπληρωματικότητα και η προστιθέμενη αξία των επενδύσεων που στηρίζει η ΕΕ. Αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω της νέας δομής του ΠΔΠ, με τη διατήρηση της συνέπειας μεταξύ των σχετικών προγραμμάτων της ΕΕ, την αποφυγή αλληλεπικαλύψεων και την εστίαση σε επενδύσεις με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ΜΣΕ θα πρέπει να εστιάσει στη στήριξη i) έργων με διασυνοριακή διάσταση στα δίκτυα ΔΕΔ-Μ και ΔΕΔ-Ε, ii) έργων για την απρόσκοπτη στρατιωτική κινητικότητα σε ολόκληρη την ΕΕ και iii) έργων στον τομέα της συνεργασίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι επενδύσεις στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ στο πλαίσιο των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης θα πρέπει να συμπληρώνουν τις επενδύσεις στο πλαίσιο του ΜΣΕ.

Η επέκταση των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ σε υποψήφιες χώρες, καθώς και των υποδομών μεταφορών και ενέργειας σε τρίτες χώρες, θα πρέπει να υποστηριχθεί σε στενό συντονισμό με τον μηχανισμό «Παγκόσμια Ευρώπη».

Θα επιδιωχθεί μια ισχυρή διαδικασία συνδημιουργίας μεταξύ της Ε&Κ και του ΜΣΕ, ιδίως για την απανθρακοποίηση όλων των τρόπων μεταφοράς, αλλά και για την ενέργεια. Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα συνεχίσει να στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας θα καλύψει την επέκταση και την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων αιχμής για την απανθρακοποίηση, την ψηφιοποίηση, τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα των μεταφορών και της ενέργειας (π.χ. νέα γενιά ευρωπαϊκού συστήματος διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας που στηρίζεται από τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης και υπολογιστικού νέφους, καθώς και πορθμεία του μέλλοντος πολιτικο-στρατιωτικής διπλής χρήσης και μηδενικών εκπομπών). Ειδικότερα, θα πρέπει να προσδιοριστεί ο βέλτιστος συνδυασμός ιδιωτικών και δημόσιων κεφαλαίων για τις εν λόγω επενδύσεις.

Οι δράσεις του ΜΣΕ θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση αδυναμιών της αγοράς ή καταστάσεων μη ικανοποιητικής αξιοποίησης επενδύσεων κατά τρόπο αναλογικό, χωρίς να επικαλύπτεται ή να παραγκωνίζεται η ιδιωτική χρηματοδότηση, και θα πρέπει να έχουν σαφή ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΜΣΕ και τα μέτρα της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων[3] μπορούν να αλληλοϋποστηρίζονται, καθώς η δημόσια χρηματοδότηση μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου μεγάλων έργων υποδομής και να προσελκύσει ιδιωτικές επενδύσεις στην ΕΕ, με σημαντικό αποτέλεσμα μόχλευσης. Ταυτόχρονα, η αυξανόμενη διαθεσιμότητα αποδοτικών οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, όπως τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια (στο εξής: ΕΜΕΚ), μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως καταλύτης για μακροπρόθεσμες επενδύσεις από θεσμικούς και άλλους ιδιώτες επενδυτές σε έργα υποδομής,

[3] COM(2025) 124 final.

συμπληρώνοντας και ενισχύοντας τη διαθέσιμη χρηματοδότηση από τον ΜΣΕ. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται επίσης η συνέπεια μεταξύ των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος και των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων πολυκρατικών έργων, όπως σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (στο εξής: ΣΕΚΕΕ), ώστε να αποτρέπονται αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

Οι στόχοι της Ένωσης στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας πρέπει να επιτευχθούν κατά τρόπο που να διασφαλίζει την ανταγωνιστικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, τη συνοχή και την ασφάλεια και κατά τρόπο συνεπή με τις πολιτικές για το κλίμα και το περιβάλλον. Οι επενδύσεις θα πρέπει να στηρίζουν την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, να αποτρέπουν την απώλεια βιοποικιλότητας και να μειώνουν ή να εξαλείφουν τη ρύπανση, σύμφωνα με την πολιτική και τη νομοθεσία της ΕΕ. Κατά περίπτωση, μπορούν να ενσωματώνονται σε έργα λύσεις που βασίζονται στη φύση, καθώς συχνά μπορούν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και, ταυτόχρονα, να είναι οικονομικά αποδοτικές και να παρέχουν οφέλη στην κοινωνία.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα καλύπτονται από το άρθρο 170 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), το οποίο ορίζει ότι: «[η] Ένωση συμβάλλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας».

Το δικαίωμα της ΕΕ να ενεργεί στη χρηματοδότηση υποδομών προβλέπεται στο άρθρο 171 της ΣΛΕΕ το οποίο ορίζει ότι η Ένωση «μπορεί να υποστηρίζει σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη, […] ιδίως με τη βοήθεια μελετών σκοπιμότητας, εγγυήσεων δανείων ή επιδοτήσεων επιτοκίου».

Το άρθρο 172 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι «[ο]ι προσανατολισμοί και τα άλλα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 171 παράγραφος 1 θεσπίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο που αποφασίζουν σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών».

Η διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καλύπτεται από το άρθρο 194 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, το οποίο ορίζει ότι «[σ]το πλαίσιο της εγκαθίδρυσης ή της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και λαμβανομένης υπόψη της απαίτησης να προστατευθεί και να βελτιωθεί το περιβάλλον, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών, έχει ως στόχο: α) να διασφαλίζει τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας, β) να διασφαλίζει τον ενεργειακό εφοδιασμό της Ένωσης, και γ) να προωθεί την ενεργειακή αποδοτικότητα και την εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και την ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας».

Για τον σκοπό αυτόν, όπως ορίζεται στο άρθρο 194 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, θεσπίζουν τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1».

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Για την κλίμακα και το είδος των προβλημάτων στα οποία στοχεύει ο ΜΣΕ, απαιτείται ρητά δράση της ΕΕ διότι είναι πανευρωπαϊκής φύσης και μπορούν να επιλυθούν πιο αποτελεσματικά σε επίπεδο ΕΕ, ώστε να επιτευχθούν συνολικά μεγαλύτερα οφέλη, ταχύτερη υλοποίηση της δράσης και μείωση του κόστους, εάν η Επιτροπή συντονίσει τις δράσεις των κρατών μελών.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ αποτελεί επίσης το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών προκλήσεων που παρουσιάζουν συνήθως τα διασυνοριακά έργα. Η άνιση κατανομή των οφελών και του κόστους των έργων μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων κρατών μελών καθιστά δυσκολότερη τη χρηματοδότηση των έργων αυτών αποκλειστικά από εθνικές πηγές χρηματοδότησης.

- **Αναλογικότητα**

Η πρόταση πληροί την αρχή της αναλογικότητας και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής για την ανάληψη δράσης στο πεδίο των διευρωπαϊκών δικτύων, όπως ορίζει το άρθρο 170 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 194 της ΣΛΕΕ για διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η δράση που εξετάζεται στην παρούσα πρόταση περιορίζεται συγκεκριμένα στην ενωσιακή διάσταση των υποδομών μεταφορών και ενέργειας, καθώς και στη διασυνοριακή ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η νομοθετική πράξη και ο τύπος του μέτρου (δηλ. χρηματοδότηση) καθορίζονται στη ΣΛΕΕ, η οποία αποτελεί τη νομική βάση για τον ΜΣΕ και προβλέπει ότι τα καθήκοντα, οι στόχοι προτεραιότητας και η οργάνωση των διευρωπαϊκών δικτύων είναι δυνατόν να καθορίζονται σε κανονισμούς.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΜΣΕ για την περίοδο 2014-2020 και η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΣΕ για την περίοδο 2021-2027 διεξάγονται παράλληλα και οι εργασίες έχουν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο.

Όσον αφορά τον ΜΣΕ για την περίοδο 2014-2020, στον τομέα των μεταφορών όλες οι συμφωνίες επιχορήγησης έληξαν στο τέλος του 2024 και τα έργα βρίσκονται στο στάδιο της περάτωσης. Μέχρι στιγμής, περισσότερα από τα μισά έργα έχουν περατωθεί. Το ποσοστό απορρόφησής τους ανέρχεται σε 91,3 % του διατιθέμενου προϋπολογισμού, σε σύγκριση με το ποσό της τελευταίας ισχύουσας συμφωνίας επιχορήγησης. Δεδομένου αυτού του υψηλού ποσοστού απορρόφησης, πολύ μεγάλο μέρος των περατωθέντων έργων πέτυχε τους στόχους που είχαν οριστεί στη συμφωνία επιχορήγησης (για παράδειγμα: πρόοδος όσον αφορά την υλοποίηση διασυνοριακών τμημάτων, ανάπτυξη του ERTMS, βελτίωση των συνδέσεων των λιμένων με την ενδοχώρα, βελτίωση των εσωτερικών πλωτών οδών κ.λπ.).

Όσον αφορά τον ΜΣΕ για την περίοδο 2014-2020 στον τομέα της ενέργειας, το χαρτοφυλάκιο περιλάμβανε 149 δράσεις, από τις οποίες 141 έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Περίπου 8 δράσεις, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων κατασκευαστικών έργων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, βρίσκονται σε εξέλιξη. Στο τέλος του 2024 η σωρευτική οικονομική πρόοδος του συνόλου του χαρτοφυλακίου του ΜΣΕ-1 ανήλθε σε 58 %.

Το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού για τις μεταφορές και το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού για την ενέργεια για τον τρέχοντα ΜΣΕ για την περίοδο 2021-2027 έχουν διατεθεί σε έργα. Ο προϋπολογισμός του ΜΣΕ για τη στρατιωτική κινητικότητα στον τομέα των μεταφορών (1,7 δισ. EUR) εκταμιεύθηκε προκαταβολικά μετά την ολομέτωπη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και έχει διατεθεί πλήρως. Τα τελευταία κονδύλια διατέθηκαν στις αρχές του 2024, χωρίς να απομένουν πόροι για τα τέσσερα εναπομένοντα έτη του τρέχοντος ΠΔΠ. Έως το τέλος του 2024 είχαν ολοκληρωθεί ορισμένα έργα (π.χ. υποδομές εναλλακτικών καυσίμων, ασφαλείς και προστατευμένοι χώροι στάθμευσης). Στο πλαίσιο του ΜΣΕ για την ενέργεια, επιλέχθηκαν περίπου 166 ΕΚΕ και ΕΑΕ από τον πρώτο κατάλογο ΕΚΕ/ΕΑΕ, από τα οποία 41 έργα έλαβαν χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πρόσκλησης του 2024, γεγονός που καταδεικνύει τις σημαντικές ανάγκες χρηματοδότησης για διασυνοριακές ενεργειακές υποδομές.

Δεδομένου ότι οι επενδύσεις σε υποδομές αποτελούν μακροπρόθεσμη διαδικασία, είναι πολύ νωρίς ακόμη για να μετρηθούν τα αποτελέσματα του ΜΣΕ για την περίοδο 2021-2027. Ο ΜΣΕ εξασφάλισε στήριξη ύψους 1,5 δισ. EUR με τη μορφή μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων, ενισχύοντας τη διασυνοριακή συνδεσιμότητα ΕΕ–Ουκρανίας και αυξάνοντας τις ικανότητες μέσω των λωρίδων αλληλεγγύης και των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ.

Τα προκαταρκτικά πορίσματα και των δύο αξιολογήσεων του ΜΣΕ επιβεβαιώνουν ότι το πρόγραμμα έχει σημειώσει ικανοποιητικές επιδόσεις μέχρι σήμερα. Ο σχεδιασμός του μέσου είναι κατάλληλος για την αντιμετώπιση της πολύχρονης έλλειψης χρηματοδότησης διασυνοριακών υποδομών με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, μέσω της οριοθέτησης της χρηματοδότησης για τα εν λόγω έργα σε ειδικό μέσο. Συνάδει με άλλα χρηματοδοτικά μέσα και πολιτικές της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την απανθρακοποίηση και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Το μοντέλο διακυβέρνησής του (χρήση ανταγωνιστικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και άμεση διαχείριση των κονδυλίων μέσω κεντρικού οργανισμού) είναι κατάλληλο για την αντιμετώπιση των αναγκών του προγράμματος και την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους αιτούντες.

Η χρηματοδότηση του ΜΣΕ θεωρείται σταθερά απαραίτητη, καθώς καθιστά δυνατή την υλοποίηση κρίσιμων έργων μεταφορών τα οποία, υπό διαφορετικές συνθήκες, θα αντιμετώπιζαν σημαντικές καθυστερήσεις, περιορισμό της εμβέλειας ή ακόμη και μη υλοποίηση λόγω ανεπαρκούς εθνικής ή ιδιωτικής χρηματοδότησης. Πέραν της άμεσης χρηματοδοτικής στήριξης, ο ΜΣΕ παρέχει επίσης σημαντική μόχλευση, προσελκύοντας πρόσθετα δημόσια και ιδιωτικά κεφάλαια και λειτουργώντας ως στρατηγικός πυλώνας για τις επενδύσεις.

Τα τελευταία στοιχεία που προκύπτουν από τον αριθμό και την αξία των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν ανά θέμα και υποπρόγραμμα, καθώς και από τη δήλωση επιδόσεων του προγράμματος για τον ΜΣΕ για την περίοδο 2021-2027, είναι ότι ο ΜΣΕ βρίσκεται επίσης σε πορεία επίτευξης των περισσότερων στόχων του όσον αφορά τα αποτελέσματα, με υψηλές επιδόσεις στην επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Παρότι θα χρειαστεί χρόνος για να υλοποιηθούν τα πλήρη αποτελέσματα και ο σχετικός αντίκτυπος, η τρέχουσα πορεία του προγράμματος υποδηλώνει θετικά αποτελέσματα σύμφωνα με τους στόχους του.

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη»[4] που ισχύει επί του παρόντος, η

[4] Άρθρο 22 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την

Επιτροπή θα δημοσιεύσει έκθεση προόδου το φθινόπωρο του τρέχοντος έτους σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος από το 2021 έως το 2024. Θα παρουσιάσει για κάθε τομέα: τις διάφορες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, τα κύρια πεδία επενδύσεων και τον τρόπο με τον οποίο ο ΜΣΕ μπόρεσε να αντιδράσει σε πρόσφατες κρίσεις.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Στις 12 Φεβρουαρίου ξεκίνησε μια σειρά δημόσιων διαβουλεύσεων που καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της μελλοντικής χρηματοδότησης της ΕΕ και παρέμειναν ανοικτές έως τις 6 Μαΐου 2025. Μία διαβούλευση αφορούσε τα κονδύλια της ΕΕ που εκτελούνται σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες και κάλυπτε τα διευρωπαϊκά δίκτυα, την πολιτική συνοχής, την κοινή γεωργική πολιτική, την αλιευτική πολιτική, τη θαλάσσια πολιτική και τις εσωτερικές υποθέσεις.

Όσον αφορά τα διευρωπαϊκά δίκτυα, τα ενδιαφερόμενα μέρη υπογραμμίζουν την κρίσιμη σημασία της διατήρησης ειδικού μέσου σε επίπεδο ΕΕ για τις υποδομές μεταφορών (όπως ο ΜΣΕ), χωριστά από τα εθνικά επενδυτικά κονδύλια.

Οι δημόσιες αρχές της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης τάσσονται υπέρ της παροχής ειδικής στήριξης από την ΕΕ για την αναβάθμιση και την επέκταση βασικών διαδρόμων ΔΕΔ-Μ, επικαλούμενες καθυστερήσεις στον εξηλεκτρισμό, σημεία συμφόρησης στην εμπορευματική μεταφορική ικανότητα και κενά στην πολυτροπική συνδεσιμότητα. Για παράδειγμα, όσοι απάντησαν από την Πολωνία και τη Ρουμανία επισήμαναν την ανάγκη για καλύτερες συνδέσεις Ανατολής–Δύσης και διαλειτουργικά συστήματα σηματοδότησης για τη βελτίωση της διασυνοριακής κινητικότητας.

Στον τομέα της ενέργειας, τα ενδιαφερόμενα μέρη επισημαίνουν διάφορες επίμονες προκλήσεις που υπονομεύουν την αποτελεσματική και χωρίς αποκλεισμούς στήριξη της ΕΕ για τις ενεργειακές υποδομές. Οι δημόσιες αρχές της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Πολωνίας και της Ρουμανίας τονίζουν ότι οι παρωχημένες υποδομές δικτύου, ιδίως σε αγροτικές και εξαρτώμενες από τον άνθρακα περιοχές, λειτουργούν ως τροχοπέδη για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι περιφέρειες αυτές συχνά δεν διαθέτουν επαρκή δυναμικότητα μεταφοράς ή αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις στον εκσυγχρονισμό του δικτύου, με αποτέλεσμα την αδρανοποίηση των έργων και τη μη επίτευξη των στόχων για το κλίμα. Οι περιφερειακοί και δημοτικοί παράγοντες, ιδίως από τη Φινλανδία και τα κράτη της Βαλτικής, εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τη βραδεία πρόοδο των διασυνοριακών γραμμών διασύνδεσης και τον κατακερματισμένο σχεδιασμό μεταξύ εθνικού και ενωσιακού επιπέδου. Αυτό θεωρείται ότι αποδυναμώνει την ανθεκτικότητα και τη διαλειτουργικότητα του ευρωπαϊκού ενεργειακού συστήματος, ιδίως στο πλαίσιο γεωπολιτικών εντάσεων.

Από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2025, η Επιτροπή διοργάνωσε ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για τον νέο ευρωπαϊκό προϋπολογισμό ως έναν τρόπο με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετάσχουν στις εργασίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και να εκφράσουν τη γνώμη τους σχετικά με τη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ. Η εκδήλωση περιλάμβανε τρεις συνεδριάσεις στις οποίες συμμετείχαν 150 τυχαία επιλεγμένοι πολίτες και, συγκεκριμένα, μια συνεδρίαση με φυσική παρουσία από τις 28 έως τις 30 Μαρτίου, μια δεύτερη διαδικτυακή συνεδρίαση (25-27 Απριλίου) και μια τρίτη και τελική συνεδρίαση στις Βρυξέλλες (16-18 Μαΐου). Οι συμμετέχοντες, προερχόμενοι και από τις 27 χώρες της ΕΕ και

κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ).

αντιπροσωπεύοντας την πολυμορφία της ΕΕ, εξέτασαν τους τομείς στους οποίους ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα μπορούσε να προσφέρει τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία για τους Ευρωπαίους και υπογράμμισαν επίσης τη σημασία των διασυνοριακών υποδομών, ιδίως στον τομέα των μεταφορών. Σημαντικός αριθμός κρατών μελών ζήτησε πρόσθετο προϋπολογισμό για τη στρατιωτική κινητικότητα κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του τρέχοντος ΠΔΠ το 2024, λόγω της εξάντλησης των κονδυλίων του ΜΣΕ. Πολλά κράτη μέλη ζητούν επίσης τακτικά να τεθεί ως προτεραιότητα η στρατιωτική κινητικότητα για τις επενδύσεις της ΕΕ σε υποδομές μεταφορών, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού γεωπολιτικού πλαισίου και των εξελίξεων στον τομέα της ασφάλειας στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και σε συνθέσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια και την άμυνα.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η πρόταση συνοδεύεται από εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με τα προκατανεμημένα κονδύλια σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο του ΠΔΠ μετά το 2027, η οποία υποβλήθηκε στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου στις 7 Ιουλίου 2025. Η επιτροπή εξέδωσε τη γνώμη της στις 10 Ιουλίου.

Η εκτίμηση επιπτώσεων εστίασε στον σχεδιασμό και στο πεδίο εφαρμογής των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης για την εκτέλεση μελλοντικών κονδυλίων προκατανεμημένων σε εθνικό επίπεδο. Όσον αφορά τις επενδύσεις στις διευρωπαϊκές μεταφορές (συμπεριλαμβανομένης της στρατιωτικής κινητικότητας), στις ενεργειακές υποδομές και στη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αξιολογήθηκαν δύο επιλογές για τη χρηματοδότηση διασυνοριακών έργων: εκτέλεση στο πλαίσιο κονδυλίων προκατανεμημένων σε εθνικό επίπεδο ή μέσω ειδικού μέσου για διασυνοριακά έργα.

Στην εκτίμηση επιπτώσεων έγινε σύγκριση της πείρας που αποκτήθηκε από την υλοποίηση διασυνοριακών έργων στο πλαίσιο των υφιστάμενων εθνικών και περιφερειακών σχεδίων (π.χ. πολιτική συνοχής, μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) και της πείρας που αποκομίστηκε στο πλαίσιο του ΜΣΕ. Επίσης, αξιολογήθηκε η διοικητική επιβάρυνση για τις αρχές των κρατών μελών και τους φορείς υλοποίησης έργων και για τις δύο επιλογές και εξετάστηκε η βέλτιστη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της εκτίμησης επιπτώσεων, η άμεση διαχείριση της στήριξης της ΕΕ θα διασφαλίσει την προβλεψιμότητα και τη σταθερότητα που απαιτούν τα σύνθετα διασυνοριακά έργα. Η κατανομή επιχορηγήσεων μέσω ανταγωνιστικής και σταδιακής προσέγγισης θα καταστήσει δυνατή την εστίαση στα πλέον ώριμα έργα.

Η στενότερη σύνδεση μεταξύ της χρηματοδότησης της ΕΕ και των προτεραιοτήτων πολιτικής των εθνικών σχεδίων θα ενισχύσει τη διασυνοριακή τους διάσταση. Ωστόσο, η υλοποίηση διασυνοριακών έργων υποδομής μέσω των σχεδίων θα ήταν πιο περίπλοκη και δαπανηρή τόσο για τις αρχές των κρατών μελών όσο και για τους φορείς υλοποίησης έργων. Η ευθυγράμμιση των επενδυτικών θεματολογίων των κρατών μελών με εκείνα των γειτονικών χωρών θα ήταν χρονοβόρα διαδικασία, τόσο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για το αρχικό σχέδιο όσο και σε περίπτωση τροποποιήσεων. Για παράδειγμα, η Γερμανία θα έπρεπε να συντονίσει το οικείο εθνικό σχέδιο με οκτώ γειτονικά κράτη μέλη, η δε Ουγγαρία με πέντε. Σε περίπτωση καθυστέρησης της διαδικασίας σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, θα μπορούσαν να προκληθούν αλυσιδωτές καθυστερήσεις. Η Επιτροπή θα μπορούσε να στηρίξει αυτές τις προσπάθειες συντονισμού (τόσο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων όσο και με την παροχή τεχνικής βοήθειας μέσω των σχεδίων), αλλά η επιβάρυνση για τις αρχές των κρατών μελών θα παρέμενε σημαντική. Αυτό θα μπορούσε επίσης να αυξήσει σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για τους φορείς υλοποίησης έργων, οι οποίοι θα έπρεπε να

υλοποιήσουν τα διασυνοριακά τους έργα στο πλαίσιο διαφόρων εθνικών σχεδίων και να υποβάλουν εκθέσεις στο πλαίσιο χωριστών συστημάτων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου (ένα για κάθε κράτος μέλος).

Ωστόσο, στην εκτίμηση επιπτώσεων υπογραμμίζεται ότι τα εθνικά και περιφερειακά σχέδια εταιρικής σχέσης θα μπορούσαν να καλύψουν τις συμπληρωματικές επενδύσεις σε διασυνοριακά τμήματα και σε έργα μεγάλης σημασίας για την ΕΕ. Σ' αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται τμήματα εθνικού ενδιαφέροντος για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και ορισμένα ενεργειακά έργα, όπως η ενίσχυση των εθνικών δικτύων που στηρίζουν τις διασυνοριακές διασυνδέσεις. Δεδομένου ότι τα έργα αυτά θα υλοποιηθούν στην επικράτεια ενός μόνο κράτους μέλους, η υλοποίησή τους δεν θα συνεπάγεται το πρόσθετο κόστος που αναφέρεται ανωτέρω για τα διασυνοριακά έργα στα οποία συμμετέχουν περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Τα κονδύλια για τα εν λόγω έργα θα μπορούσαν επίσης να είναι πολύ σημαντικά όταν συνδυάζονται με χρηματοδότηση της ΕΕ στο πλαίσιο διασυνοριακών δημοπρασιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που τελούν υπό κεντρική διαχείριση (δυνατότητα διεξαγωγής δημοπρασιών ως υπηρεσίας).

Η άμεση διαχείριση της στήριξης της ΕΕ θα διασφαλίσει την προβλεψιμότητα και τη σταθερότητα που απαιτούν τα σύνθετα διασυνοριακά έργα. Η απευθείας χορήγηση χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ θα καταστήσει δυνατή τη διατήρηση της μακροπρόθεσμης πολιτικής δέσμευσης για στρατηγικά έργα, ώστε να δημιουργηθεί επαρκής βεβαιότητα, προβλεψιμότητα και σταθερότητα για άλλους επενδυτές. Η άμεση διαχείριση θα διευκολύνει επίσης τη συντονισμένη υλοποίηση έργων στρατιωτικής κινητικότητας με σκοπό τη διευκόλυνση της απρόσκοπτης και ταχείας μεταφοράς στρατευμάτων και στρατιωτικού εξοπλισμού σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η κατανομή επιχορηγήσεων μέσω ανταγωνιστικής και σταδιακής προσέγγισης υπό άμεση διαχείριση θα εξασφαλίσει προβλεψιμότητα στη χρηματοδότηση και θα καταστήσει δυνατή την εστίαση στα πλέον ώριμα έργα (ή φάσεις έργων). Επιπλέον, σε περίπτωση σημαντικών καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση ή εάν το κόστος του έργου είναι χαμηλότερο από το αρχικά αναμενόμενο (για παράδειγμα, λόγω επιτυχών διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων), τυχόν ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν από τους δικαιούχους θα μπορούσαν να ανακατανεμηθούν σε άλλα έργα. Η αρχή της «χρήσης ή απώλειας» του ΜΣΕ διασφάλισε τη βέλτιστη αξιοποίηση των κονδυλίων του προγράμματος και την ανακατανομή τους σε άλλα έργα που προσφέρουν τη μεγαλύτερη ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Για τον ΜΣΕ για την περίοδο 2014-2020, η προσέγγιση της «χρήσης ή απώλειας» θα καταστήσει δυνατή την αύξηση της απορρόφησης του προγράμματος από περίπου 80 % σε 90 % με βάση τις τρέχουσες εκτιμήσεις.

Η άμεση διαχείριση σύνθετων διασυνοριακών έργων θα μειώσει επίσης το διοικητικό κόστος για τις αρχές των κρατών μελών. Οι οικονομίες κλίμακας στο πλαίσιο μοντέλου υλοποίησης που βασίζεται στο κόστος συμβάλλουν στη διατήρηση του συνολικού κόστους της άμεσης διαχείρισης σε χαμηλά επίπεδα. Αυτό επιβεβαιώνεται από τον υψηλό δείκτη παραγωγικότητας, καθώς κάθε μέλος του προσωπικού σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης διαχειρίζεται μέσο προϋπολογισμό ύψους 25 εκατ. EUR ετησίως. Αυτό καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο ζωής της διαχείρισης των προγραμμάτων από τη δημοσίευση της πρόσκλησης έως τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων της υποβολής παρατηρήσεων πολιτικής και της υποβολής εκθέσεων. Η άμεση διαχείριση διασυνοριακών έργων στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας είναι οικονομικά αποδοτική και αντιπροσωπεύει το 0,39 % των κονδυλίων της ΕΕ κατά την περίοδο 2021-2027, συμπεριλαμβανομένων όλων των δαπανών συντονισμού και διαχείρισης οι οποίες βαρύνουν την Επιτροπή.

Ωστόσο, η ύπαρξη χωριστού μέσου θα συνεπαγόταν προσπάθειες για τη διασφάλιση της συνοχής με τις επενδύσεις στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας που θα περιλαμβάνονταν στα σχέδια.

Η πρόταση της Επιτροπής αντικατοπτρίζει τα οφέλη ενός ειδικού μέσου για διασυνοριακά έργα που προσδιορίζονται στην εκτίμηση επιπτώσεων.

- **Απλούστευση**

Οι συνολικές προσπάθειες απλούστευσης της Επιτροπής στο πλαίσιο του ΠΔΠ μετά το 2027 θα ισχύουν επίσης για την υλοποίηση του προγράμματος ΜΣΕ.

Ο ΜΣΕ αποσκοπεί στη μείωση των αλληλεπικαλύψεων και της πολυπλοκότητας. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις υποδομές μεταφορών και ενέργειας, ο ΜΣΕ θα εστιάσει σε έργα με σαφή διασυνοριακή διάσταση που συμπληρώνουν τις επενδύσεις στο πλαίσιο των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης.

Οι κανόνες των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης και του ΜΣΕ ευθυγραμμίζονται στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Η σαφής οριοθέτηση μεταξύ του ΜΣΕ και των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης και η ευθυγράμμιση των κανόνων θα μειώσουν την τρέχουσα πολυπλοκότητα του χρηματοδοτικού τοπίου της ΕΕ και θα ωφελήσουν τόσο τις αρχές των κρατών μελών όσο και τους δικαιούχους.

Για περαιτέρω απλούστευση, ο ΜΣΕ θα βασίζεται, κατά περίπτωση, σε απλουστευμένες επιλογές κόστους (κατ' αποκοπή ποσά, μοναδιαίες δαπάνες) κατά την κατανομή των επιχορηγήσεων. Ο κανονισμός θα προβλέπει επίσης ένα περαιτέρω απλουστευμένο νομικό πλαίσιο για τον ΜΣΕ μέσω της δυνατότητας μεταφοράς διατάξεων και προϋποθέσεων στα προγράμματα εργασίας.

Ο κανονισμός (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις] που προτείνεται στο πλαίσιο του ΠΔΠ για την περίοδο μετά το 2027 αποσκοπεί στη μείωση της ασυνέπειας και της πολυπλοκότητας των απαιτήσεων παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων. Οι ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων δεν θα καθοριστούν χωριστά για κάθε χρηματοδοτικό μέσο, όπως ο ΜΣΕ, αλλά θα απλουστευθούν και θα εξορθολογιστούν σε ολόκληρο το ΠΔΠ, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ενημέρωση, την επικοινωνία και την προβολή.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Στην πρόταση της Επιτροπής για τον ΜΣΕ περιλαμβάνεται το ακόλουθο ποσό: 81 428 000 000 EUR (σε τρέχουσες τιμές).

Με βάση τη θετική πείρα από την εκτέλεση των προηγούμενων προγραμμάτων ΜΣΕ, η Επιτροπή προτείνει να συνεχιστεί η εκτέλεση του νέου προγράμματος, και στους δύο τομείς του ΜΣΕ, με άμεση διαχείριση από την Επιτροπή και έναν εκτελεστικό οργανισμό.

Όπως περιγράφεται στο νομοθετικό δημοσιονομικό και ψηφιακό δελτίο, ο προτεινόμενος προϋπολογισμός θα καλύψει όλες τις απαραίτητες επιχειρησιακές δαπάνες για την εκτέλεση του προγράμματος ΜΣΕ, καθώς και το κόστος των ανθρώπινων πόρων και άλλες διοικητικές δαπάνες που συνδέονται με τη διαχείριση του προγράμματος.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Άρθρο 1 — Αντικείμενο

Στο άρθρο αυτό εισάγεται το αντικείμενο του κανονισμού, δηλαδή η σύσταση του προγράμματος του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη».

Άρθρο 2 — Ορισμοί

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στον κανονισμό.

Άρθρο 3 — Στόχοι του προγράμματος

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται ο γενικός στόχος του προγράμματος και οι ειδικοί στόχοι για κάθε τομέα.

Άρθρο 4 — Προϋπολογισμός

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται τα ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια για το πρόγραμμα.

Στο άρθρο περιλαμβάνεται διάταξη για την κάλυψη όλων των απαραίτητων δαπανών που σχετίζονται με την προετοιμασία, την παρακολούθηση, τον έλεγχο, τον λογιστικό έλεγχο, την αξιολόγηση και άλλες δραστηριότητες· απαραίτητες μελέτες, συνεδριάσεις εμπειρογνωμόνων, θεσμικά εργαλεία τεχνολογίας πληροφοριών και κάθε άλλη τεχνική και διοικητική συνδρομή η οποία είναι απαραίτητη για τη διαχείριση του προγράμματος.

Άρθρο 5 — Πρόσθετοι πόροι

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τις πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές στο πρόγραμμα.

Άρθρο 6 — Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση

Στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι δράση που έχει λάβει συνεισφορά βάσει του προγράμματος μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα της ΕΕ, εάν οι δύο συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες.

Άρθρο 7 — Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα τρίτες χώρες.

Άρθρο 8 — Εκτέλεση και μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης

Στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι η διαχείριση του ΜΣΕ πραγματοποιείται με άμεση διαχείριση. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλες οι μορφές χρηματοδότησης και χρηματοδοτικής στήριξης που προβλέπονται στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού. Η στήριξη σε χρηματοδοτικά μέσα ή δημοσιονομικές εγγυήσεις διοχετεύεται μέσω του επενδυτικού μέσου

του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (στο εξής: ECF) ή του μηχανισμού υλοποίησης του μηχανισμού «Παγκόσμια Ευρώπη» (στο εξής: GE).

Άρθρο 9 — Επιλεξιμότητα

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται τα κριτήρια για τα πρόσωπα και τις οντότητες που μπορούν να επιλεγούν για το πρόγραμμα.

Άρθρο 10 — Συμπληρωματικοί κανόνες για τις επιχορηγήσεις

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη μείωση, την αναστολή, τον τερματισμό ή τη μεταβίβαση των επιχορηγήσεων, ώστε να διασφαλιστεί η χρηστή δημοσιονομική διακυβέρνηση και να μετριαστούν οι κίνδυνοι που συνδέονται με σημαντικές καθυστερήσεις που μπορεί να προκύψουν στην περίπτωση μεγάλων έργων υποδομής. Προβλέπεται ότι οι επιχορηγήσεις ενδέχεται να μειωθούν ή να λήξουν εάν η δράση για την οποία χορηγήθηκε η επιχορήγηση δεν έχει ξεκινήσει εντός ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης που ορίζεται στη συμφωνία επιχορήγησης ή εάν από την επανεξέταση της προόδου της δράσης διαπιστώνεται ότι η υλοποίηση της δράσης υπέστη τόσο σημαντικές καθυστερήσεις ώστε να είναι πιθανόν να μην επιτευχθούν οι στόχοι της. Στο άρθρο προβλέπονται απλουστεύσεις των συμφωνιών επιχορήγησης που αφορούν ένα συνολικό έργο.

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται επίσης το ανώτατο όριο των ποσοστών συγχρηματοδότησης που θα ισχύσουν σε κάθε τομέα.

Άρθρο 11 — Διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι στόχοι και οι προϋποθέσεις για τα διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Προβλέπονται γενικά κριτήρια και διαδικαστικές απαιτήσεις για την επιλογή των εν λόγω έργων και εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να καθορίσει ειδικά κριτήρια και τις λεπτομέρειες της διαδικασίας για τα εν λόγω έργα μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξης. Στο άρθρο αυτό προβλέπεται επίσης η δυνατότητα μεταφοράς κονδυλίων προς τον μηχανισμό χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

Άρθρο 12 — Πρόγραμμα εργασίας

Στο άρθρο αυτό προβλέπεται ότι το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

Άρθρο 13 — Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις

Στο άρθρο αυτό προβλέπεται ότι η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σχετικά με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 14 — Άσκηση της εξουσιοδότησης

Στο άρθρο περιέχονται τυποποιημένες διατάξεις σχετικά με τις εξουσιοδοτήσεις.

Άρθρο 15 — Διαδικασία επιτροπής

Το άρθρο αυτό αφορά την επιτροπή του ΜΣΕ κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011. Ορίζει ότι θα εφαρμόζεται η συμβουλευτική διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 16 — Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679

Στο άρθρο αυτό προβλέπεται τροποποίηση του άρθρου 48 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών. Στόχος είναι η μεταβολή της νομικής βάσης της εκτελεστικής πράξης της Επιτροπής σχετικά με τα πρότυπα υποδομών διπλής χρήσης, η οποία προβλέπεται επί του παρόντος στον κανονισμό ΜΣΕ [άρθρο 12 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679]. Για την εν λόγω εκτελεστική πράξη, ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1679, ο οποίος καθορίζει τα πρότυπα υποδομής για το δίκτυο ΔΕΔ-Μ, αποτελεί πιο κατάλληλη νομική βάση απ' ό,τι ένα πρόγραμμα δαπανών του ΜΣΕ. Ωστόσο, ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1328 της Επιτροπής θα συνεχίσει να εφαρμόζεται έως ότου η Επιτροπή εκδώσει νέα εκτελεστική πράξη σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679.

Άρθρο 17 — Κατάργηση

Με το άρθρο αυτό καταργείται ο προηγούμενος κανονισμός ΜΣΕ [κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153].

Άρθρο 18 — Μεταβατικές διατάξεις

Στο άρθρο αυτό προβλέπονται οι μεταβατικές διατάξεις σχετικά με τις δράσεις του ΜΣΕ και την τεχνική και διοικητική βοήθεια.

Άρθρο 19 — Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι ο κανονισμός εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Παράρτημα

2025/0221 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 172 πρώτο εδάφιο και το άρθρο 194 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής[1],

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών[2],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το πρόγραμμα «Συνδέοντας την Ευρώπη» (στο εξής: πρόγραμμα) με σκοπό να επιταχυνθούν οι επενδύσεις στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και ενέργειας, καθώς και να μοχλευθεί η χρηματοδότηση τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα, παράλληλα δε να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου και να τηρηθεί η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Αποσκοπεί επίσης στη διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως μέσω της στήριξης διασυνοριακών έργων. Το πρόγραμμα θα πρέπει να διευκολύνει την πλήρη αξιοποίηση συνεργειών μεταξύ των τομέων των μεταφορών και της ενέργειας, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης και να βελτιστοποιηθούν οι δαπάνες υλοποίησης. Ο παρών κανονισμός προβλέπει χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι τρέχουσες τιμές υπολογίζονται με την εφαρμογή σταθερού αποπληθωριστή 2 %.

(2) Η αποδοτική μεταφορά προσώπων[3] και εμπορευμάτων αποτελεί βασικό πυλώνα για τη λειτουργία της Ένωσης, καθώς διαδραματίζει καίριο ρόλο στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης, στη διασφάλιση της συνοχής και στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα και το περιβάλλον. Η δυνατότητα των πολιτών και των εμπορευμάτων να κυκλοφορούν ελεύθερα και αποδοτικά σε μια καλά συνδεδεμένη και ολοκληρωμένη ενιαία αγορά ενισχύει τη συνδεσιμότητα, διασφαλίζει

[1] *ΕΕ L[...], σ.
[2] *ΕΕ L[...],
[3] Συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και αναπηρία.

την πρόσβαση σε θέσεις εργασίας και υπηρεσίες και στηρίζει τις τοπικές οικονομίες και το εμπόριο. Ταυτόχρονα, ένα απανθρακοποιημένο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για το κλίμα και την αντιμετώπιση της στρατηγικής και μη βιώσιμης εξάρτησης της οικονομίας της Ένωσης από τα ορυκτά καύσιμα. Οι αποτελεσματικές και ασφαλείς εμπορευματικές μεταφορές είναι απαραίτητες για την προμήθεια βασικών αγαθών στους πολίτες, τη διατήρηση της εύρυθμης λειτουργίας της οικονομίας μας και τη στήριξη της στρατιωτικής μας ασφάλειας. Στην έκθεση Draghi σχετικά με το μέλλον της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης[4] αναγνωρίζεται η σημασία της αύξησης των επενδύσεων σε υποδομές μεταφορών και τονίζεται η ανάγκη για μια ολοκληρωμένη αγορά πολυτροπικών μεταφορών, καθώς και η ισχυρή ζήτηση για απανθρακοποίηση και καθαρές λύσεις. Η έκθεση Draghi απευθύνει έκκληση για ενίσχυση της ψηφιοποίησης στην Ένωση σε βασικούς οικονομικούς τομείς, όπως οι μεταφορές. Στην έκθεση Letta σχετικά με το μέλλον της εσωτερικής αγοράς, ο τομέας των μεταφορών επισημαίνεται ως βασικός τομέας στον οποίο η βαθύτερη ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι απαραίτητη για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού της εσωτερικής αγοράς. Στην έκθεση Letta υπογραμμίζεται ιδίως η ανάγκη ολοκλήρωσης του δικτύου ΔΕΔ-Μ και επισημαίνονται οι ευκαιρίες ενός πανευρωπαϊκού σιδηροδρομικού δικτύου υψηλής ταχύτητας για τη ριζική αλλαγή των ευρωπαϊκών μετακινήσεων και την καταλυτική ολοκλήρωση της Ένωσης. Στην έκθεση Niinistö σχετικά με τη μη στρατιωτική και στρατιωτική ετοιμότητα της Ευρώπης τονίζεται η σημασία των διαδρόμων μεταφορών διπλής χρήσης για τις στρατιωτικές μετακινήσεις και τις αλυσίδες εφοδιασμού, η ανθεκτικότητα των υποδομών μεταφορών στην κλιματική αλλαγή, καθώς και η ανάγκη για ασφαλείς θαλάσσιες οδούς εφοδιασμού που χρησιμοποιούνται για το εξωτερικό εμπόριο της Ένωσης.

(3) Η Ένωση θα πρέπει να διευκολύνει έργα σε μειονεκτούσες, λιγότερο συνδεδεμένες, αγροτικές, νησιωτικές, παράκτιες, περιφερειακές, κορεσμένες, εξόχως απόκεντρες ή απομονωμένες περιφέρειες, ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας και μεταφορών, με παράλληλα οφέλη για ολόκληρη την Ένωση όσον αφορά την ασφάλεια, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[5] προσδιορίζει την υποδομή του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, προσδιορίζει τις απαιτήσεις που πρέπει να τηρούνται και προβλέπει μέτρα για την εφαρμογή τους. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει την ολοκλήρωση του κεντρικού δικτύου του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών έως το 2030 και του εκτεταμένου κεντρικού δικτύου έως το 2040 μέσω της δημιουργίας νέων υποδομών, καθώς και μέσω της ουσιαστικής αναβάθμισης και αποκατάστασης των υφιστάμενων υποδομών. Ως αποτέλεσμα, θα δημιουργηθεί ένα δίκτυο υψηλών επιδόσεων για τη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων.

(4) Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1679, είναι αναγκαίο να στηριχθεί οικονομικά η ανάπτυξη των διασυνοριακών συνδέσεων, συμπεριλαμβανομένων των λιμένων και των συνδέσεών τους με την

---

4 Mario Draghi, «A competitiveness strategy for Europe» (Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη), Σεπτέμβριος 2024, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en?prefLang=el.

5 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1153 και (ΕΕ) αριθ. 913/2010 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 (ΕΕ L, 2024/1679, 28.6.2024).

ενδοχώρα, καθώς και η ανάπτυξη εναλλακτικών καυσίμων και η εξάλειψη ελλειπουσών συνδέσεων, και να διασφαλιστεί, κατά περίπτωση, ότι οι δράσεις που στηρίζονται από το πρόγραμμα είναι συμβατές με τα προγράμματα εργασιών για τους διαδρόμους σύμφωνα με το άρθρο 54 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 και με τη συνολική ανάπτυξη του δικτύου όσον αφορά τις επιδόσεις και τη διαλειτουργικότητα.

(5) Η κοινή λευκή βίβλος για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030[6] αναγνώρισε τη στρατιωτική κινητικότητα ως βασική συνιστώσα της ενωσιακής ασφάλειας και άμυνας και τόνισε την προστιθέμενη αξία που εξασφαλίζει η Ένωση με τη στήριξη υποδομών διπλής χρήσης για την κινητικότητα. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[7] συμπεριέλαβε για πρώτη φορά ειδικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για την ανάπτυξη υποδομών μεταφορών διπλής χρήσης για μη στρατιωτικούς και στρατιωτικούς σκοπούς. Είναι σημαντικό οι υποδομές μεταφορών της Ένωσης να καθιστούν δυνατή την ταχεία και αποδοτική μετακίνηση στρατιωτικού προσωπικού, υλικού και εξοπλισμού μέσω αεροπορικών, χερσαίων και πλωτών μεταφορών. Κατά συνέπεια, οι υποδομές για όλους τους τρόπους μεταφοράς θα πρέπει να αναβαθμιστούν ώστε να ανταποκρίνονται στις στρατιωτικές απαιτήσεις. Το πρόγραμμα θα πρέπει να επιδιώκει τη συμπληρωματικότητα με τις ειδικές δραστηριότητες που στηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας [περιλαμβανομένων των σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (στο εξής: ΣΕΚΕΕ)], ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της πρόσβασης σε δυνατότητες στρατιωτικής κινητικότητας των κρατών μελών και της διαθεσιμότητας αυτών. Θα πρέπει επίσης να υποστηρίζει την ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων που διευκολύνουν τη στρατιωτική κινητικότητα, καθώς και μέτρα που στηρίζονται στο πλαίσιο των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης.

(6) Στον τομέα της στρατιωτικής κινητικότητας, το πρόγραμμα επιδιώκει να συμβάλει στη διευκόλυνση της μεταφοράς στρατιωτικού εξοπλισμού και προσωπικού σε ολόκληρη την ΕΕ με ταχύτητα και κλίμακα, λαμβάνοντας υπόψη τη στρατιωτική εμπειρογνωσία σε επίπεδο ΕΕ. Το πρόγραμμα θα πρέπει να συνάδει με τις προσπάθειες της ΕΕ να αυξήσει την αμυντική ετοιμότητα της ΕΕ, όπως περιγράφεται στην κοινή Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030.

(7) Η Ένωση έχει αναπτύξει τα δικά της διαστημικά συστήματα εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού (Galileo, EGNOS και LEO), το δικό της πρόγραμμα γεωσκόπησης και παρακολούθησης (Copernicus, EOGS) καθώς και συστήματα ασφαλούς συνδεσιμότητας (GOVSATCOM και IRIS^2). Όλα τα εν λόγω συστήματα προσφέρουν προηγμένες υπηρεσίες που παρέχουν σημαντικά οικονομικά οφέλη σε χρήστες τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Συνεπώς, κάθε υποδομή μεταφορών ή ενέργειας που χρηματοδοτείται από τον ΜΣΕ, στην οποία χρησιμοποιούνται υπηρεσίες εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού ή γεωσκόπησης, θα πρέπει να είναι τεχνικώς συμβατή με τα εν λόγω συστήματα. Για να διασφαλιστεί αυτή η συμβατότητα, κατά περίπτωση, το πρόγραμμα εργασίας μπορεί να διασφαλίζει ότι οι δράσεις που στηρίζονται από τον ΜΣΕ και περιλαμβάνουν

---

6 Κοινή Λευκή Βίβλος για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030 [JOIN(2025) 120 final της 19ης Μαρτίου 2025].

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 (ΕΕ L 249 της 14.7.2021, σ. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

τεχνολογίες εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού, συνδεσιμότητας ή παρατήρησης είναι τεχνικά συμβατές με τα διαστημικά συστήματα της ΕΕ.

(8) Η στρατηγική ProtectEU τονίζει ότι η ασφάλεια αποτελεί το θεμέλιο όλων των ελευθεριών μας και βασίζεται στην εκτίμηση ότι η ασφάλεια θα ενσωματωθεί σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.

(9) Η επέκταση και η αναβάθμιση των υποδομών ενέργειας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για μια ουσιαστική Ενεργειακή Ένωση, η οποία θα είναι ολοκληρωμένη και διασυνδεδεμένη, θα διασφαλίζει την ενεργειακή ασφάλεια και ανεξαρτησία της Ένωσης, την οικονομική προσιτότητα της ενέργειας και τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, ενώ παράλληλα θα επιτυγχάνει τους στόχους της Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030 και την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Τα ενεργειακά δίκτυα είναι απαραίτητα για την απορρόφηση πρόσθετης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της υπεράκτιας παραγωγής, για την ενίσχυση της απανθρακοποίησης και του εξηλεκτρισμού της βιομηχανίας, καθώς και για τη διασφάλιση μιας εύρυθμα λειτουργούσας και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ενέργειας που παρέχει ασφαλή και οικονομικά προσιτό ενεργειακό εφοδιασμό. Η έκθεση Draghi αναγνωρίζει επίσης τη σημασία της αύξησης των επενδύσεων σε υποδομές ενέργειας. Η έκθεση Draghi επισημάνει ιδίως τις επενδύσεις σε ενεργειακά δίκτυα και την ανάγκη να αυξηθεί ταχέως η ανάπτυξη διασυνοριακών υποδομών ενέργειας, ώστε να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο ευρωπαϊκό σύστημα και να απανθρακοποιηθεί η ευρωπαϊκή βιομηχανία. Στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία[8] και στο σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια[9], η Επιτροπή υπογράμμισε τον καίριο ρόλο της ολοκλήρωσης της Ενεργειακής Ένωσης μέσω επενδύσεων σε υποδομές ενέργειας και διασυνοριακά δίκτυα για τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και της ευημερίας των πολιτών, καθώς και για την οικονομική προσιτότητα και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Το σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια αναφέρει ότι κάθε άτομο, κοινότητα και επιχείρηση θα πρέπει να επωφεληθεί από τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια. Σύμφωνα με την έκθεση παρακολούθησης σχετικά με τις υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας[10] του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, οι διασυνοριακές ανάγκες δυναμικότητας θα ανέλθουν σε 66 GW έως το 2030, από τα οποία 32 GW δεν έχουν ακόμη καλυφθεί. Η στήριξη του προγράμματος σε διασυνοριακά έργα θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτού του κενού.

(10) Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις διασυνοριακές ενεργειακές διασυνδέσεις, συμπεριλαμβανομένων πολύπλοκων έργων, όπως οι υβριδικές γραμμές διασύνδεσης, και έργων που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό 15 % για το 2030 που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[11].

---

8 COM/2025/85 final

9 COM/2025/79 final

10 ACER: Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (Ανάπτυξη υποδομών ηλεκτρικής ενέργειας για τη στήριξη ενός ανταγωνιστικού και βιώσιμου ενεργειακού συστήματος), Έκθεση παρακολούθησης 2024, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

11 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την

(11) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[12] καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές για την έγκαιρη ανάπτυξη και διαλειτουργικότητα των διευρωπαϊκών ενεργειακών υποδομών. Προβλέπει τον προσδιορισμό των έργων κοινού ενδιαφέροντος και των έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος και καθορίζει τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των εν λόγω έργων για χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση. Ωστόσο, δεδομένου του διασυνοριακού χαρακτήρα τους, τα έργα κοινού ενδιαφέροντος και τα έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος δημιουργούν μεν σημαντικές θετικές εξωτερικές επιδράσεις και προωθούν την αλληλεγγύη, συνεπάγονται όμως και ειδικές προκλήσεις για τους φορείς υλοποίησης έργων, λόγω του πολυδικαιοδοτικού χαρακτήρα τους, των δυσκολιών συντονισμού και της συχνά ασύμμετρης κατανομής κόστους και οφελών. Ως εκ τούτου, τα έργα αυτά χρειάζονται στήριξη σε επίπεδο Ένωσης.

(12) Στον τομέα της ενέργειας, το πρόγραμμα επιδιώκει να συμβάλει στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, με σκοπό την προώθηση της ενοποίησης της αγοράς ενέργειας και της διαλειτουργικότητας των ενεργειακών δικτύων σε διασυνοριακό επίπεδο. Επιπλέον, το πρόγραμμα αποσκοπεί στη διευκόλυνση της απανθρακοποίησης, στην προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, στη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού και στη διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερόμενων μερών που ενδέχεται να επηρεαστούν.

(13) Η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών ή μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης όσον αφορά την απανθρακοποίηση, την ανταγωνιστικότητα, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού με οικονομικά αποδοτικό και βιώσιμο τρόπο. Το πρόγραμμα έχει ως στόχο να εξαλείψει τον κίνδυνο να παραμείνει η διασυνοριακή συνεργασία σε μη βέλτιστο επίπεδο ελλείψει χρηματοδοτικής συνδρομής από την Ένωση.

(14) Τα διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να εξοικονομούν κόστος για την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση ή να προσφέρουν άλλα οφέλη για την ενοποίηση του συστήματος, την ασφάλεια του εφοδιασμού, την ανταγωνιστικότητα ή την καινοτομία, σε σύγκριση με παρόμοια έργα που υλοποιούνται από ένα μόνο από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη ή τρίτη χώρα. Κατά την επιλογή των έργων, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει ιδίως τη συμβολή τους στην περαιτέρω ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας της

τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

12 Κανονισμός (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 715/2009, (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2019/943 και των οδηγιών 2009/73/ΕΚ και (ΕΕ) 2019/944 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 347/2013 (ΕΕ L 152 της 3.6.2022, σ. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

Ένωσης και να επιδιώκει, όπου είναι δυνατόν, να λαμβάνει υπόψη τη γεωγραφική ισορροπία. Σε περίπτωση επιχορηγήσεων για έργα, ο αιτών θα πρέπει να αποδεικνύει την ανάγκη να ξεπεραστούν αδυναμίες της αγοράς ή οικονομικά εμπόδια, όπως η ανεπαρκής εμπορική βιωσιμότητα, το υψηλό αρχικό κόστος ή η έλλειψη χρηματοδότησης από την αγορά.

(15) Το πρόγραμμα θα πρέπει να καθιστά δυνατή τη μεταφορά κονδυλίων στον μηχανισμό της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που θεσπίστηκε με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999[13], ώστε να διασφαλίζεται η συνεισφορά στο ευνοϊκό πλαίσιο που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[14]. Η μεταφορά αυτή μπορεί επίσης να αφορά έργα που εμπίπτουν στον ορισμό διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή θα πρέπει να επιδιώκει να προτεραιοποιεί την εν λόγω χρηματοδοτική στήριξη για έργα που ενισχύουν την περαιτέρω ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

(16) Θα πρέπει να εξασφαλιστούν συνέργειες μεταξύ της ανάπτυξης των διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας και των διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με ισχυρό διασυνοριακό αντίκτυπο που υποστηρίζονται από τον ΜΣΕ, καθώς και των έργων στον τομέα των μεταφορών και της ενέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης, του προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και την καινοτομία και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας. Οι συνέργειες θα μπορούσαν επίσης να συνεπάγονται τη στήριξη σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) που εστιάζουν στις διασυνοριακές υποδομές στον τομέα των μεταφορών και της ενέργειας.

(17) Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να επιδιώκει τη συνοχή με δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού «Παγκόσμια Ευρώπη». Είναι σημαντικό τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και ενέργειας να είναι επαρκώς συνδεδεμένα με τρίτες χώρες. Τα αντίστοιχα πλαίσια πολιτικής προσδιορίζουν έργα κοινού ενδιαφέροντος μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, ή έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, τα οποία αποτελούν προτεραιότητα για τις συνδέσεις μεταφορών και ενέργειας από και προς τις εν λόγω τρίτες χώρες. Για τα έργα αυτά, η στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να συντονίζεται στενά με τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του μηχανισμού «Παγκόσμια Ευρώπη». Στον τομέα των μεταφορών, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα διασυνοριακά τμήματα που παρατίθενται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

---

[13] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ).

[14] Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

(18) Σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό περιβάλλον, η πρόσφατη πείρα κατέδειξε την ανάγκη για μεγαλύτερη ευελιξία στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και στα προγράμματα της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, και σύμφωνα με τους στόχους του ΜΣΕ, η χρηματοδότηση θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εξελισσόμενες ανάγκες πολιτικής και τις προτεραιότητες της Ένωσης, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά έγγραφα που δημοσιεύει η Επιτροπή, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου και στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και παράλληλα να εξασφαλίζει επαρκή προβλεψιμότητα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

(19) Για να διασφαλιστεί η συνέπεια, η δημοσιονομική εγγύηση και τα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζονται με άλλες μορφές μη επιστρεπτέας στήριξης σε συνδυαστικές πράξεις, θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες του μέσου InvestEU του ECF και των μηχανισμών υλοποίησης του GE μέσω συμφωνιών που συνάπτονται γι' αυτό το είδος στήριξης στο πλαίσιο του μέσου InvestEU του ECF και των μηχανισμών υλοποίησης του GE.

(20) Όταν η ενωσιακή στήριξη στο πλαίσιο του προγράμματος πρόκειται να παρασχεθεί με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης ή χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε συνδυαστική πράξη, είναι αναγκαίο η στήριξη αυτή να παρέχεται αποκλειστικά μέσω του μέσου InvestEU του ECF και των μηχανισμών υλοποίησης του GE σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες του επενδυτικού μέσου του ECF και τους μηχανισμούς υλοποίησης του GE. Στην περίπτωση του μέσου InvestEU του ECF που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του παρόντος προγράμματος, θα πρέπει να διατίθεται συμβουλευτική υποστήριξη σε όλα τα κράτη μέλη κατόπιν αιτήματός τους. Η υποστήριξη αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανάπτυξη ικανοτήτων, την παροχή στήριξης για τον προσδιορισμό, την προετοιμασία και την υλοποίηση έργων, καθώς και την παροχή συμβουλών σχετικά με χρηματοδοτικά μέσα και επενδυτικές πλατφόρμες.

(21) Το πρόγραμμα θα πρέπει να βελτιστοποιεί τη χρήση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων μέσω της στενής παρακολούθησης των διατιθέμενων πόρων και, κατά περίπτωση, μέσω της μείωσης ή λήξης των επιχορηγήσεων. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η ανακατανομή του προϋπολογισμού που προορίζεται για δράση η οποία δεν έχει εκτελεστεί εντός του καθορισμένου χρονικού πλαισίου σε άλλες δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος προγράμματος.

(22) Δεδομένου του μεγέθους των αναγκαίων εργασιών, είναι πιθανό για την υλοποίηση ενός διασυνοριακού τμήματος να πραγματοποιηθούν παράλληλα διάφορες δραστηριότητες που υποστηρίζονται μέσω διαφορετικών συμφωνιών επιχορήγησης, αλλά συμβάλλουν στον ίδιο στόχο, ο οποίος ονομάζεται «συνολικό έργο». Προκειμένου να συμβάλει στην αποδοτικότερη χρήση των πόρων της Ένωσης και να διασφαλίσει την πλήρη επίτευξη σημαντικών στόχων για τις υποδομές, το πρόγραμμα θα πρέπει να επιτρέπει την ανακατεύθυνση των διαθέσιμων κονδυλίων στο πλαίσιο του ίδιου συνολικού έργου. Με την επιφύλαξη της χρήσης ανταγωνιστικών διαδικασιών σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[15] και επιπλέον των

[15] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό

διατάξεων του άρθρου 198 του εν λόγω κανονισμού, θα πρέπει να είναι δυνατή η διάθεση της εν λόγω ανακατεύθυνσης κονδυλίων μέσω τροποποιήσεων των αρχικών δράσεων, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της μέγιστης συνεισφοράς της Ένωσης.

(23) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου εφαρμόζεται στο πρόγραμμα. Ορίζει τους κανόνες για την κατάρτιση και την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις επιχορηγήσεις, τα βραβεία, τις μη χρηματοοικονομικές δωρεές, τις προμήθειες, την έμμεση διαχείριση, τη χρηματοδοτική συνδρομή, τα χρηματοδοτικά μέσα και τις δημοσιονομικές εγγυήσεις.

(24) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τα προγράμματα εργασίας και τα έγγραφα της πρόσκλησης είναι το κατάλληλο μέσο για τον καθορισμό πιο τεχνικών λεπτομερειών εκτέλεσης του προϋπολογισμού για το σύνολο των πολιτικών που στηρίζονται από το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών κριτηρίων επιλεξιμότητας και χορήγησης ανάλογα με το μέσο εκτέλεσης του προϋπολογισμού, είτε πρόκειται για επιχορήγηση είτε για προμήθειες, και των επιδιωκόμενων ειδικών στόχων πολιτικής. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι περιορισμοί όσον αφορά την επιλεξιμότητα θα πρέπει να ισχύουν για τους προμηθευτές υψηλού κινδύνου, για λόγους ασφάλειας.

(25) Η στήριξη που παρέχει το πρόγραμμα θα πρέπει να ενισχύει τις επενδύσεις, αντιμετωπίζοντας αδυναμίες της αγοράς ή καταστάσεων μη ικανοποιητικής αξιοποίησης επενδύσεων κατά τρόπο αναλογικό, αποφεύγοντας την αλληλεπικάλυψη ή την εκτόπιση, παρέχοντας κίνητρα για ιδιωτική χρηματοδότηση και διασφαλίζοντας σαφή ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ στους εθνικούς πόρους, η προσέγγιση αυτή θα εξασφαλίσει τη συνέπεια μεταξύ των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος και των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Επιπλέον, ο ΜΣΕ και τα μέτρα της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων[16] μπορούν να αλληλοϋποστηρίζονται, καθώς η δημόσια χρηματοδότηση μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου μεγάλων έργων υποδομής και να προσελκύσει ιδιωτικές επενδύσεις στην ΕΕ, με σημαντικό αποτέλεσμα μόχλευσης. Ταυτόχρονα, η αυξανόμενη διαθεσιμότητα αποδοτικών οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, όπως τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια (στο εξής: ΕΜΕΚ), μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως καταλύτης για μακροπρόθεσμες επενδύσεις από θεσμικούς και άλλους ιδιώτες επενδυτές σε έργα υποδομής, συμπληρώνοντας και ενισχύοντας τη διαθέσιμη χρηματοδότηση από τον ΜΣΕ.

(26) Προκειμένου να εξασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την υλοποίηση του προγράμματος μέσω προγραμμάτων εργασίας, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών

προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

[16] COM/2025/124 final

αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή[17].

(27) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[18], τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου[19], τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου[20] και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου[21], τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διενεργεί έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, με σκοπό να διαπιστωθεί αν υπάρχει απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να διερευνά και να ασκεί δίωξη σε περιπτώσεις απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[22]. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, πρόσωπα ή οντότητες που είναι αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης πρέπει να συνεργάζονται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχουν τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στην Επιτροπή, στην OLAF, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και να διασφαλίζουν ότι τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα. Οι τρίτες χώρες που είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα πρέπει να παρέχουν στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση, ώστε να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

---

17 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

18 Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

19 Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

20 Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

21 Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

22 Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

(28) Το πρόγραμμα πρόκειται να υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις], ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες για την παρακολούθηση των δαπανών και το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό, μεταξύ άλλων τους κανόνες για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των αρχών της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και της ισότητας των φύλων, που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και στ) αντίστοιχα του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τους κανόνες για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων της Ένωσης, τους κανόνες για τη δημιουργία πύλης ενωσιακής χρηματοδότησης, τους κανόνες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων, καθώς και άλλες οριζόντιες διατάξεις που εφαρμόζονται σε όλα τα προγράμματα της Ένωσης, όπως εκείνες που αφορούν την ενημέρωση, την επικοινωνία και την προβολή.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 1 της απόφασης (ΕΕ) 2021/1764 του Συμβουλίου[23], τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη (στο εξής: ΥΧΕ) είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του προγράμματος και των ενδεχόμενων συμφωνιών που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένες οι οικείες ΥΧΕ.

(30) Το πρόγραμμα θα πρέπει να σέβεται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και ιδίως να εξασφαλίζει την προσβασιμότητα για τα άτομα αυτά, ιδίως στον τομέα των μεταφορών.

(31) Το πρόγραμμα θα πρέπει να είναι ανοικτό στη συνεργασία με τρίτες χώρες, όταν αυτό εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση μπορεί να συνδέσει, πλήρως ή μερικώς, τρίτες χώρες με τις συνιστώσες δραστηριότητες του προγράμματος. Η σύνδεση θα πρέπει να υπόκειται σε δίκαιη ισορροπία μεταξύ της συνεισφοράς και των οφελών της τρίτης χώρας και να διασφαλίζει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων και των συμφερόντων ασφάλειας της Ένωσης.

(32) Προκειμένου να ληφθεί δεόντως υπόψη η ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τις τροποποιήσεις του ενδεικτικού καταλόγου έργων κοινού ενδιαφέροντος που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων, και οι διαβουλεύσεις αυτές να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου[24]. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις

---

23 Απόφαση (ΕΕ) 2021/1764 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2021, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και της Γροιλανδίας και του Βασιλείου της Δανίας, αφετέρου (Απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας) (ΕΕ L 355 της 7.10.2021, σ. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

24 ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

(33) Το άρθρο 12 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις στις οποίες καθορίζονται οι απαιτήσεις για τις υποδομές που ισχύουν για ορισμένες κατηγορίες δράσεων υποδομών διπλής χρήσης. Σ' αυτήν τη βάση, εκδόθηκε ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1328 της Επιτροπής[25]. Μετά την αναθεώρηση του νομικού πλαισίου με την έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 και προκειμένου να διασφαλιστεί η δυνατότητα περαιτέρω επικαιροποίησης των απαιτήσεων για τις υποδομές ανεξάρτητα από την περιορισμένη διάρκεια του παρόντος κανονισμού, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί στον εν λόγω κανονισμό η εξουσιοδότηση για την έκδοση εκτελεστικών πράξεων στις οποίες θα καθορίζονται οι απαιτήσεις για τις υποδομές που ισχύουν για ορισμένες κατηγορίες δράσεων υποδομών διπλής χρήσης. Ως εκ τούτου, ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1679 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως, ώστε να εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον σκοπό αυτόν.

(34) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153 θα πρέπει να καταργηθεί, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2028,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (στο εξής: πρόγραμμα) και καθορίζονται οι στόχοι του προγράμματος, ο προϋπολογισμός του για την περίοδο 2028-2034, οι μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και οι κανόνες χορήγησης της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «δράση»: κάθε δραστηριότητα που έχει προσδιοριστεί ως οικονομικά και τεχνικά αυτοτελής, έχει καθορισμένο χρονικό πλαίσιο και είναι αναγκαία για την υλοποίηση ενός έργου·

2. «διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών»: το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών που αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1679·

3. «έργο κοινού ενδιαφέροντος»: έργο κοινού ενδιαφέροντος όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 ή στο άρθρο 2 σημείο 5) του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869·

[25] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1328 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2021, σχετικά με τον καθορισμό των απαιτήσεων για τις υποδομές που εφαρμόζονται σε ορισμένες κατηγορίες δράσεων υποδομών διπλής χρήσης δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 288 της 11.8.2021, σ. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

4. «βιώσιμο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών»: διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών που πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 5 και 45 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679·

5. «έξυπνο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών»: διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών που πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 43 και 45 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679·

6. «ανθεκτικό διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών»: διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών που πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 46 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679·

7. «στρατιωτική κινητικότητα»: η ικανότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της να μεταφέρουν, να μετακινούν και να αναπτύσσουν γρήγορα και αποτελεσματικά στρατιωτικό προσωπικό, εξοπλισμό και προμήθειες εντός και εκτός των συνόρων των κρατών μελών, με σκοπό την έγκαιρη και αποτελεσματική αντίδραση των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών·

8. «μελέτες»: δραστηριότητες αναγκαίες για την προετοιμασία υλοποίησης έργου, όπως οι προμελέτες, οι μελέτες χαρτογράφησης, σκοπιμότητας, αξιολόγησης, δοκιμής και επικύρωσης, μεταξύ άλλων υπό μορφή λογισμικού, και κάθε άλλο μέτρο τεχνικής υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων των εκ των προτέρων ενεργειών για τον καθορισμό και την ανάπτυξη έργου, καθώς και για τη λήψη απόφασης σχετικά με τη χρηματοδότησή του, όπως οι αναγνωριστικές μελέτες των σχετικών τοποθεσιών και η προετοιμασία της δέσμης χρηματοδότησης·

9. «εργασίες»: η αγορά, η προμήθεια και η ανάπτυξη συστατικών μερών, συστημάτων και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού, η εκτέλεση δραστηριοτήτων ανάπτυξης, κατασκευής και εγκατάστασης σχετικών με έργο, η παράδοση των εγκαταστάσεων και η έναρξη λειτουργίας έργου·

10. «έργο αμοιβαίου ενδιαφέροντος»: έργο αμοιβαίου ενδιαφέροντος όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 6) του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869·

11. «διασυνοριακό έργο στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας»: οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

    α) έργο για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που περιλαμβάνεται σε συμφωνία συνεργασίας κατά την έννοια των άρθρων 8, 9, 11 ή 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·

    β) έργο αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένης της συντοπισμένης αποθήκευσης ενέργειας κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 44δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, το οποίο υποστηρίζει την ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο ενεργειακό σύστημα της Ένωσης, εξαιρουμένων των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας κατά την έννοια του παραρτήματος ΙΙ σημείο 1) στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, και το οποίο περιλαμβάνεται σε παρόμοια συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών ή μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών.

Άρθρο 3

Στόχοι του προγράμματος

1. Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι η κατασκευή, η ανάπτυξη, η ασφάλεια, ο εκσυγχρονισμός και η ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των

μεταφορών και της ενέργειας, με σκοπό τη στήριξη μιας λειτουργικής ενιαίας αγοράς και την προώθηση της συνοχής· η διευκόλυνση της στρατιωτικής κινητικότητας στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών· η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· και η διευκόλυνση των συνεργειών μεταξύ των τομέων των μεταφορών και της ενέργειας.

2. Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

α) στον τομέα των μεταφορών:

i) συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν διασυνδεδεμένα, διαλειτουργικά, απανθρακοποιημένα, έξυπνα, ασφαλή, βιώσιμα, ανθεκτικά, προστατευμένα και πολυτροπικά δίκτυα μεταφορών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1679, ιδίως μέσω:

(1) δράσεων που σχετίζονται με έργα κοινού ενδιαφέροντος με διασυνοριακή διάσταση τα οποία υλοποιούν το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που αφορούν τα ενδεικτικά τμήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού·

(2) δράσεων που σχετίζονται με έργα κοινού ενδιαφέροντος με ενωσιακή διάσταση που αφορούν την ολοκλήρωση ενός έξυπνου, ανθεκτικού, απανθρακοποιημένου και βιώσιμου διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών·

(3) δράσεων που σχετίζονται με έργα κοινού ενδιαφέροντος με διασυνοριακή διάσταση με τρίτες χώρες που υλοποιούν το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679·

ii) προσαρμογή τμημάτων του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών για τη διπλή χρήση υποδομών μεταφορών με σκοπό τη βελτίωση τόσο της μη στρατιωτικής όσο και της στρατιωτικής κινητικότητας, με εστίαση στους τέσσερις διαδρόμους προτεραιότητας της στρατιωτικής κινητικότητας της ΕΕ που προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη στο παράρτημα ΙΙ των στρατιωτικών απαιτήσεων για τη στρατιωτική κινητικότητα εντός και εκτός της ΕΕ, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 18 Μαρτίου 2025 και με κωδικό αναφοράς ST 6728/25 ADD1·

β) στον τομέα της ενέργειας:

i) συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως ορίζεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, με σκοπό την προώθηση της ολοκλήρωσης της Ενεργειακής Ένωσης, την ενοποίηση μιας αποδοτικής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ενέργειας και τη διαλειτουργικότητα των δικτύων σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο, τη διευκόλυνση της απανθρακοποίησης της οικονομίας, την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού·

ii) διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μέσω της στήριξης διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών για νέα έργα

ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο πλαίσιο του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που θεσπίζεται με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 5 του παρόντος κανονισμού, με σκοπό την επίτευξη των στόχων της Ένωσης όσον αφορά την απανθρακοποίηση, την ανταγωνιστικότητα, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, την ανθεκτικότητα και την ασφάλεια του εφοδιασμού με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Άρθρο 4

Προϋπολογισμός

1. Το ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του προγράμματος για την περίοδο 2028-2034 ορίζεται σε 81 428 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.

2. Η κατανομή του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 είναι ενδεικτικά η ακόλουθη:

   α) 51 515 000 000 EUR για τους ειδικούς στόχους σχετικά με τις μεταφορές και τη στρατιωτική κινητικότητα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α)·

   β) 29 912 000 000 EUR για τους ειδικούς στόχους σχετικά με την ενέργεια που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β).

3. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για την ανάληψη δραστηριοτήτων των οποίων η υλοποίηση εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη μπορούν να κατανέμονται σε περισσότερα οικονομικά έτη με ετήσιες δόσεις.

4. Μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό της Ένωσης πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2034 ώστε να καλυφθούν οι αναγκαίες δαπάνες και να καταστεί δυνατή η διαχείριση δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του προγράμματος.

5. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και τα ποσά των πρόσθετων πόρων που αναφέρονται στο άρθρο 5 μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας με σκοπό την υλοποίηση του προγράμματος και την εφαρμογή των ειδικών ανά τομέα κατευθυντήριων γραμμών του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 ή του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, λογιστικών και άλλων ελέγχων και αξιολόγησης, θεσμικών συστημάτων και πλατφορμών τεχνολογίας πληροφοριών, δραστηριοτήτων ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της θεσμικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, καθώς και για την παροχή κάθε άλλης τεχνικής και διοικητικής βοήθειας ή για δαπάνες σχετικές με το προσωπικό με τις οποίες επιβαρύνεται η Επιτροπή για τη διαχείριση του προγράμματος.

Άρθρο 5

Πρόσθετοι πόροι

1. Τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, οι τρίτες χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί, τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη μπορούν να καταβάλλουν πρόσθετες χρηματοδοτικές ή μη χρηματοδοτικές συνεισφορές στο πρόγραμμα με την επιφύλαξη των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ. Οι πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές συνιστούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο α), δ) ή ε) ή του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

2. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, να διατεθούν στο πρόγραμμα. Οι εν λόγω πόροι εκτελούνται άμεσα ή έμμεσα από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Προστίθενται στο ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού. Οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους. Όταν η Επιτροπή δεν έχει αναλάβει νομική δέσμευση στο πλαίσιο άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης για πρόσθετα ποσά που διατίθενται κατ' αυτόν τον τρόπο στο πρόγραμμα, τα αντίστοιχα μη δεσμευμένα ποσά μπορούν, κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους, να μεταφερθούν και πάλι σε ένα ή περισσότερα αντίστοιχα προγράμματα-πηγή ή στα διάδοχά τους προγράμματα.

Άρθρο 6

Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συντονισμό με άλλα προγράμματα της Ένωσης. Μια δράση που έχει λάβει συνεισφορά της Ένωσης από άλλο πρόγραμμα μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του προγράμματος. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος της Ένωσης εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά ή μπορεί να εφαρμοστεί ενιαίο σύνολο κανόνων σε όλες τις συνεισφορές στο πλαίσιο του προγράμματος και να συναφθεί ενιαία νομική δέσμευση. Εάν οι συνεισφορές της Ένωσης βασίζονται σε επιλέξιμες δαπάνες, η σωρευτική στήριξη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν υπερβαίνει τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης και μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία σύμφωνα με τα έγγραφα που καθορίζουν τους όρους στήριξης.

2. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος μπορούν να διεξάγονται από κοινού υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με κράτη μέλη, θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, τρίτες χώρες, διεθνείς οργανισμούς, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη (στο εξής: εταίροι της διαδικασίας από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής), υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Οι διαδικασίες αυτές υπόκεινται σε ενιαίο σύνολο κανόνων και έχουν ως αποτέλεσμα τη σύναψη ενιαίων νομικών δεσμεύσεων. Για τον σκοπό αυτόν, οι εταίροι της διαδικασίας από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής μπορούν να διαθέσουν πόρους στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού, ή να επιφορτιστούν με την εκτέλεση της εν λόγω διαδικασίας, κατά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Στις διαδικασίες από κοινού

ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, οι εκπρόσωποι των εταίρων στις εν λόγω διαδικασίες μπορούν επίσης να είναι μέλη της επιτροπή αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

Άρθρο 7

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

1. Το πρόγραμμα μπορεί να είναι ανοικτό στη συμμετοχή των ακόλουθων τρίτων χωρών, μέσω πλήρους ή μερικής σύνδεσης, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 3 και σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες ή τυχόν αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών και εφαρμόζονται:

   α) στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, καθώς και στα πολύ μικρά ευρωπαϊκά κράτη·

   β) στις προσχωρούσες χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη·

   γ) στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας·

   δ) σε άλλες τρίτες χώρες.

2. Οι συμφωνίες σύνδεσης για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα:

   α) διασφαλίζουν δίκαιη ισορροπία όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη της τρίτης χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα·

   β) καθορίζουν τους όρους συμμετοχής στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών —οι οποίες συνίστανται σε επιχειρησιακή συνεισφορά και τέλος συμμετοχής— στο πρόγραμμα και στις γενικές διοικητικές δαπάνες του·

   γ) δεν παρέχουν στην τρίτη χώρα καμία εξουσία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·

   δ) εγγυώνται τα δικαιώματα της Ένωσης για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων·

   ε) κατά περίπτωση, διασφαλίζουν την προστασία των συμφερόντων ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Ένωσης.

Για τους σκοπούς του στοιχείου δ), η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται βάσει των κανονισμών (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και εγγυάται ότι οι αποφάσεις αναγκαστικής εκτέλεσης που επιβάλλουν χρηματική υποχρέωση βάσει του άρθρου 299 της ΣΛΕΕ, καθώς και οι αποφάσεις και οι διατάξεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι εκτελεστές.

Άρθρο 8

Υλοποίηση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με τις οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.

2. Η ενωσιακή χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται υπό οποιαδήποτε μορφή, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, ιδίως με επιχορηγήσεις, βραβεία, προμήθειες και μη χρηματοοικονομικές δωρεές.

3. Όταν ενωσιακή η στήριξη παρέχεται με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης ή χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε συνδυαστική πράξη, παρέχεται αποκλειστικά μέσω του μέσου InvestEU του ECF ή του μηχανισμού υλοποίησης του GE και εκτελείται σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες του μέσου InvestEU του ECF και του μηχανισμού υλοποίησης του GE μέσω συμφωνιών που συνάπτονται γι' αυτό το είδος στήριξης στο πλαίσιο του μέσου InvestEU του ECF ή των μηχανισμών υλοποίησης του GE.

4. Η ενωσιακή στήριξη με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης παρέχεται εντός του μέγιστου ποσού της δημοσιονομικής εγγύησης που καθορίζεται από τον ECF ή τον κανονισμό GE.

5. Όταν το πρόγραμμα χρησιμοποιεί το μέσο InvestEU του ECF ή τον μηχανισμό υλοποίησης του GE, παρέχει τις προβλέψεις για τη δημοσιονομική εγγύηση και τη χρηματοδότηση για τα χρηματοδοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζονται με μη επιστρεπτέα στήριξη με τη μορφή συνδυαστικής πράξης.

Άρθρο 9

Επιλεξιμότητα

1. Καθορίζονται κριτήρια επιλεξιμότητας για τη στήριξη της επίτευξης των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

2. Στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση, μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες νομικές οντότητες μπορούν να είναι επιλέξιμες για τη χορήγηση ή τη λήψη ενωσιακή στήριξης:

   α) οντότητες εγκατεστημένες σε κράτος μέλος·

   β) οντότητες εγκατεστημένες σε συνδεδεμένη τρίτη χώρα·

   γ) διεθνείς οργανισμοί·

   δ) άλλες οντότητες εγκατεστημένες σε μη συνδεδεμένες τρίτες χώρες, όταν η χρηματοδότηση των εν λόγω οντοτήτων είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της δράσης και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.

3. Επιπλέον των προβλεπόμενων στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι συνδεδεμένες τρίτες χώρες που αναφέρονται στο

άρθρο 7 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού μπορούν, κατά περίπτωση, να συμμετέχουν και να επωφελούνται από τους μηχανισμούς προμήθειας που καθορίζονται στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Οι κανόνες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις συμμετέχουσες συνδεδεμένες τρίτες χώρες.

4. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής που επηρεάζουν την ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, ιδίως όσον αφορά στρατηγικούς πόρους και συμφέροντα της Ένωσης ή των κρατών μελών της, υπόκεινται σε περιορισμούς σύμφωνα με το άρθρο 136 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι περιορισμοί όσον αφορά την επιλεξιμότητα ισχύουν για τους προμηθευτές υψηλού κινδύνου, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, για λόγους ασφάλειας.

5. Όσον αφορά τις δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α) του παρόντος κανονισμού, η αξιολόγηση των προτάσεων με βάση τα κριτήρια ανάθεσης/χορήγησης/απονομής διασφαλίζει, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ότι οι προτεινόμενες δράσεις είναι σύμφωνες με τα προγράμματα εργασιών για τους διαδρόμους και τις εκτελεστικές πράξεις δυνάμει των άρθρων 54 και 55 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 και ότι λαμβάνουν υπόψη τη συμβουλευτική γνώμη του αρμόδιου Ευρωπαίου Συντονιστή δυνάμει του άρθρου 52 παράγραφος 9 του ίδιου κανονισμού.

6. Οι προτάσεις επιχορήγησης υποβάλλονται από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη ή με την έγκριση των κρατών μελών τα οποία αφορά το έργο κοινού ενδιαφέροντος ή το έργο αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

7. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής για επιχορηγήσεις ή μέρη αυτών, που χρηματοδοτούνται ήδη εξ ολοκλήρου από άλλες κρατικές πηγές ή ιδιωτικές πηγές, εκτός από συνεισφορές της Ένωσης στο πλαίσιο των δράσεων συνέργειας που αναφέρονται στο άρθρο 6, δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

8. Στο πρόγραμμα εργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 ή στα έγγραφα που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης/χορήγησης/απονομής μπορεί να διευκρινίζονται περαιτέρω τα κριτήρια επιλεξιμότητας που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό ή να καθορίζονται πρόσθετα κριτήρια επιλεξιμότητας για συγκεκριμένες δράσεις.

Άρθρο 10

Συμπληρωματικοί κανόνες για τις επιχορηγήσεις

1. Εκτός από τους λόγους μείωσης που προβλέπονται στο άρθρο 132 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, το ποσό της επιχορήγησης μπορεί να μειωθεί υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

   α) όσον αφορά μελέτες, όταν η δράση δεν άρχισε εντός ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης που αναφέρεται στη συμφωνία επιχορήγησης·

   β) όσον αφορά εργασίες, όταν η δράση δεν άρχισε εντός δύο ετών από την ημερομηνία έναρξης που αναφέρεται στη συμφωνία επιχορήγησης·

   γ) ύστερα από επανεξέταση της προόδου της δράσης, διαπιστώθηκε ότι η υλοποίηση της δράσης υπέστη τόσο σημαντικές καθυστερήσεις, ώστε είναι απίθανο να επιτευχθούν οι στόχοι της.

2. Η συμφωνία επιχορήγησης μπορεί να τροποποιηθεί ή να καταγγελθεί με βάση τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1.

3. Οι διαθέσιμες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή της παραγράφου 1 ή 2 διατίθενται στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος.

4. Με την επιφύλαξη της χρήσης ανταγωνιστικών διαδικασιών, όπου κρίνεται σκόπιμο, σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και επιπλέον του άρθρου 198 του εν λόγω κανονισμού, το πρόγραμμα εργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 12 του παρόντος κανονισμού μπορεί, όταν δικαιολογείται δεόντως σε σχέση με την ανάγκη διευκόλυνσης της ολοκλήρωσης ενός συνολικού έργου, να προσδιορίζει δράση και δικαιούχους και να καθορίζει το μέγιστο ποσό για το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προτάσεις για την παράταση υπό εξέλιξη ή ολοκληρωμένων δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος, με παράλληλη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας σύμφωνα με το άρθρο 191 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η ανάθεση για υπό εξέλιξη δράσεις μπορεί να λαμβάνει τη μορφή τροποποίησης της αρχικής δράσης με την προσθήκη νέων δραστηριοτήτων και την αύξηση της μέγιστης συνεισφοράς της Ένωσης. Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των ποσών που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασίας για τις εν λόγω αναθέσεις.

5. Για μελέτες, το ποσό της χρηματοδοτικής στήριξης της Ένωσης δεν υπερβαίνει το 50 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

6. Για εργασίες που αφορούν τους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α), το ποσό της χρηματοδοτικής στήριξης της Ένωσης δεν υπερβαίνει το 50 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών. Για δράσεις που πραγματοποιούνται σε κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ΑΕΕ μικρότερο από το 90 % του ΑΕΕ της Ένωσης, το ποσό της χρηματοδοτικής στήριξης της Ένωσης δεν υπερβαίνει το 75 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

7. Για εργασίες που αφορούν τους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β), ισχύουν τα ακόλουθα:

   α) το ποσό της χρηματοδοτικής στήριξης της Ένωσης δεν υπερβαίνει το 50 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών·

   β) τα ποσοστά συγχρηματοδότησης που αναφέρονται στο στοιχείο α) μπορούν να αυξηθούν σε 75 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών κατ' ανώτατο όριο για δράσεις που συνεισφέρουν στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος τα οποία, με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, παρέχουν σε υψηλό βαθμό ασφάλεια εφοδιασμού σε περιφερειακό ή ενωσιακό επίπεδο, ενισχύουν την αλληλεγγύη της Ένωσης ή προσφέρουν πολύ καινοτόμες λύσεις.

8. Σε καθέναν από τους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, όσον αφορά τις εργασίες που πραγματοποιούνται σε εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, εφαρμόζεται ειδικό μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης 60 %.

9. Η στήριξη που παρέχει το πρόγραμμα επιταχύνει ή ενισχύει τις επενδύσεις, αντιμετωπίζοντας αδυναμίες της αγοράς ή καταστάσεις μη ικανοποιητικής αξιοποίησης επενδύσεων κατά τρόπο αναλογικό, αποτρέποντας την αλληλεπικάλυψη

ή τον παραγκωνισμό, παρέχοντας κίνητρα για ιδιωτική χρηματοδότηση και διασφαλίζοντας ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

Άρθρο 11

Διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

1. Η Επιτροπή προβαίνει, τουλάχιστον μία φορά ετησίως, σε επιλογή διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με βάση τα κριτήρια και τη διαδικασία που ορίζονται στο παρόν άρθρο, στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου και στο σχετικό πρόγραμμα εργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 12.

2. Τα διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να εξοικονομούν κόστος για την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση ή να προσφέρουν άλλα οφέλη για την ενοποίηση του συστήματος, την ασφάλεια του εφοδιασμού, την ανταγωνιστικότητα ή την καινοτομία, σε σύγκριση με παρόμοια έργα που υλοποιούνται από ένα μόνο από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη ή τρίτη χώρα.

3. Σε περίπτωση επιχορηγήσεων για έργα, ο αιτών θα πρέπει να αποδεικνύει την ανάγκη να ξεπεραστούν αδυναμίες της αγοράς ή οικονομικά εμπόδια, όπως η ανεπαρκής εμπορική βιωσιμότητα, το υψηλό αρχικό κόστος ή η έλλειψη χρηματοδότησης από την αγορά.

4. Έως την/τις [ημέρα, μήνα, έτος] [ή 12 μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας πράξης], η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 14 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τον καθορισμό των ειδικών κριτηρίων και της διαδικασίας για την επιλογή διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

5. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να διαθέσει τον προϋπολογισμό του προγράμματος που προβλέπεται για διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον μηχανισμό χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που θεσπίζεται με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, όταν μπορεί να επιτύχει τον ειδικό στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού και όταν μπορεί να συμβάλει στη μείωση του κόστους κεφαλαίου για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η συνολική συνεισφορά για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2028 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2034 δεν υπερβαίνει το 5 % του προϋπολογισμού του παρόντος προγράμματος που προβλέπεται για τους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Άρθρο 12

Πρόγραμμα εργασίας

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

2. Τα προγράμματα εργασίας καθορίζουν, κατά περίπτωση, τις δραστηριότητες και τα σχετικά ποσά της ενωσιακής στήριξης που θα εκτελεστούν μέσω του μέσου InvestEU του ECF και του μηχανισμού υλοποίησης του GE.

3. Τα προγράμματα εργασιών εγκρίνονται από την Επιτροπή με εκτελεστικές πράξεις. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3.

Άρθρο 13

Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις

Με την επιφύλαξη του άρθρου 172 δεύτερο εδάφιο της ΣΛΕΕ, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 15 του παρόντος κανονισμού για την τροποποίηση του παραρτήματος του παρόντος κανονισμού όσον αφορά τον ενδεικτικό κατάλογο των έργων.

Άρθρο 14

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 11 παράγραφος 4 και στο άρθρο 13 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2034.

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 και στο άρθρο 13 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα* της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.

4. Πριν εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

   Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

5. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 11 παράγραφος 4 και του άρθρου 413 τίθεται σε ισχύ μόνο αν δεν διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η εν λόγω περίοδος παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου. Εκπρόσωποι τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών δεν παρίστανται σε συζητήσεις για θέματα που σχετίζονται με το άρθρο 12 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 15

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

2. Για θέματα που αφορούν τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α), η επιτροπή συνεδριάζει με την ακόλουθη σύνθεση: «ΜΣΕ — Μεταφορές».

   Για θέματα που αφορούν τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β), η επιτροπή συνεδριάζει με την ακόλουθη σύνθεση: «ΜΣΕ — Ενέργεια».

3. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

4. Αν η γνώμη της επιτροπής πρέπει να ληφθεί με γραπτή διαδικασία, η εν λόγω διαδικασία περατώνεται χωρίς αποτέλεσμα, εάν, εντός της προθεσμίας για την έκδοση γνώμης, το αποφασίσει ο πρόεδρος της επιτροπής ή το ζητήσουν τα μέλη της επιτροπής με απλή πλειοψηφία.

5. Σύμφωνα με τις διεθνείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Ένωση, εκπρόσωποι τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών μπορούν να προσκαλούνται ως παρατηρητές στις συνεδριάσεις της επιτροπής υπό τους όρους που καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό της, λαμβανομένης υπόψη της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης της Ένωσης ή των κρατών μελών της. Εκπρόσωποι τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών δεν παρίστανται σε συζητήσεις για θέματα που σχετίζονται με το άρθρο 9 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 16

Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679

Στο άρθρο 48 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679 προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 3:

«3. Η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό των απαιτήσεων για τις υποδομές που εφαρμόζονται σε ορισμένες κατηγορίες υποδομών, η οποία καλύπτει τόσο τις μη στρατιωτικές όσο και τις αμυντικές ανάγκες (στο εξής: υποδομές διπλής χρήσης).

Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 61 παράγραφος 3.».

Άρθρο 17

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Άρθρο 18

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των σχετικών δράσεων, μέχρι τη λήξη τους, στο πλαίσιο των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) 2021/1153, οι οποίοι εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.

2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύπτει τις δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της μετάβασης στο πρόγραμμα από τα μέτρα που θεσπίστηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1153.

Άρθρο 19

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Ο/Η Πρόεδρος*

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ 3

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας 3

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής 3

1.3. Στόχοι 3

1.3.1. Γενικοί στόχοι 3

1.3.2. Ειδικοί στόχοι 3

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις 3

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων 3

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά: 4

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας 4

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας 4

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή δράση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα. 4

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος 4

1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα 5

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής 5

1.6. Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών επιπτώσεών της 6

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού 6

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 8

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων 8

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου 8

2.2.1. Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται 8

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους 8

2.2.3. Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο) 8

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας 9

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ 10
3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται 10
3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις 12
3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις 12
3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό 12
3.2.1.2. Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό 17
3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις 22
3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις . 24
3.2.3.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό 24
3.2.3.2. Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό 24
3.2.3.3. Σύνολο πιστώσεων 24
3.2.4. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους 25
3.2.4.1. Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό 25
3.2.4.2. Χρηματοδοτούμενες από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό 26
3.2.4.3. Σύνολο εκτιμώμενων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους 26
3.2.5. Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις ψηφιακής τεχνολογίας 28
3.2.6. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 28
3.2.7. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση 28
3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα 29
4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ 29
4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας 30
4.2. Δεδομένα 30
4.3. Ψηφιακές λύσεις 31
4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας 31
4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής 32

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 για την περίοδο 2028-2034.

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

Ευρωπαϊκές στρατηγικές επενδύσεις

1.3. Στόχοι

1.3.1. Γενικοί στόχοι

Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι η δημιουργία, η ανάπτυξη, η ασφάλεια, ο εκσυγχρονισμός και η ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, η διευκόλυνση της στρατιωτικής κινητικότητας στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η διευκόλυνση των συνεργειών μεταξύ των τομέων των μεταφορών και της ενέργειας.

1.3.2. Ειδικοί στόχοι

Ειδικός στόχος

Οι ειδικοί στόχοι του τομέα των μεταφορών στο πλαίσιο του ΜΣΕ είναι οι ακόλουθοι:

1) η συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν διασυνδεδεμένα, διαλειτουργικά, έξυπνα, βιώσιμα, ανθεκτικά και πολυτροπικά δίκτυα μεταφορών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1679, ιδίως μέσω:

— δράσεων που σχετίζονται με έργα κοινού ενδιαφέροντος με διασυνοριακή διάσταση τα οποία υλοποιούν το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που αφορούν τα τμήματα που αναφέρονται ενδεικτικά στο παράρτημα·

— δράσεων που σχετίζονται με έργα κοινού ενδιαφέροντος με ενωσιακή διάσταση που αφορούν την ολοκλήρωση έξυπνου, ανθεκτικού και βιώσιμου διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών·

— δράσεων που σχετίζονται με έργα κοινού ενδιαφέροντος με διασυνοριακή διάσταση με τρίτες χώρες που υλοποιούν το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1679·

2) η προσαρμογή τμημάτων του διευρωπαϊκού δίκτυο μεταφορών για τη διπλή χρήση των υποδομών μεταφορών με στόχο τη βελτίωση τόσο της μη στρατιωτικής όσο και της στρατιωτικής κινητικότητας.

Ειδικοί στόχοι στον τομέα της ενέργειας είναι οι ακόλουθοι:

1) η συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως ορίζεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, με σκοπό την προώθηση της ολοκλήρωσης της Ενεργειακής Ένωσης, την ενοποίηση μιας αποδοτικής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ενέργειας και τη διαλειτουργικότητα των δικτύων σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο, τη

διευκόλυνση της απανθρακοποίησης της οικονομίας, την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού·

2) η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μέσω της στήριξης διασυνοριακών έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών για νέα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο πλαίσιο του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που θεσπίζεται με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, με σκοπό την επίτευξη των στόχων της Ένωσης όσον αφορά την απανθρακοποίηση, την ανταγωνιστικότητα, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους στοχευόμενους δικαιούχους / τις στοχευόμενες ομάδες.

Όσον αφορά τις μεταφορές, ο ΜΣΕ επιδιώκει να συμβάλει στην ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (στο εξής: ΔΕΔ-Μ), με εστίαση στην ολοκλήρωση του κεντρικού και του εκτεταμένου κεντρικού δικτύου έως το 2030 και το 2040. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΜΣΕ θα εστιάσει ιδίως σε έργα υποδομής με ισχυρή διασυνοριακή διάσταση. Ο ΜΣΕ θα συμβάλει επίσης στην ανάπτυξη διαλειτουργικών και έξυπνων λύσεων κινητικότητας στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ (για παράδειγμα με την ανάπτυξη ευρωπαϊκών συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας) και θα διευκολύνει τη μετάβαση της ΕΕ προς τη βιώσιμη κινητικότητα (για παράδειγμα, με την καθιέρωση ηλεκτρικής τροφοδότησης από ξηράς σκαφών στους λιμένες του ΔΕΔ-Μ). Ο ΜΣΕ μπορεί επίσης να αυξήσει τη συνδεσιμότητα με τρίτες χώρες μέσω της ανάπτυξης των διασυνοριακών τμημάτων των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ προς τις υποψήφιες χώρες. Επιπρόσθετα, ο ΜΣΕ προσαρμόζει τμήματα του ΔΕΔ-Μ για τη διπλή χρήση των υποδομών μεταφορών με στόχο τη βελτίωση τόσο της μη στρατιωτικής όσο και της στρατιωτικής κινητικότητας.

Ο ΜΣΕ για την ενέργεια αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του πλαισίου πολιτικής για τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας (στο εξής: ΔΕΔ-Ε), το οποίο εστιάζει στη σύνδεση των ενεργειακών συστημάτων των κρατών μελών της ΕΕ. Παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε έργα με την υψηλότερη προστιθέμενη αξία για την Ένωση που έχουν σημαντικό διασυνοριακό αντίκτυπο. Ο ΜΣΕ για την ενέργεια στηρίζει επίσης τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω της χρηματοδότησης σχετικών έργων.

Ο ΜΣΕ για την ενέργεια στηρίζει την υλοποίηση βασικών διασυνοριακών έργων που συμβάλλουν: στην καλύτερη διασύνδεση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, υδρογόνου και CO_2 των κρατών μελών, στην ψηφιοποίηση των ενεργειακών δικτύων, στην ανάπτυξη υπεράκτιων δικτύων και στην ενσωμάτωση της δυναμικότητας αποθήκευσης και ηλεκτρολυτικών κυψελών στα δίκτυα. Αυτά με τη σειρά τους θα διευκολύνουν την ενσωμάτωση αυξανόμενου μεριδίου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ενοποίηση του συστήματος σε όλους τους τομείς ενέργειας, με αποτέλεσμα την απανθρακοποίηση του ενεργειακού συστήματος, τον ασφαλή και οικονομικά προσιτό ενεργειακό εφοδιασμό για τους καταναλωτές, την ενίσχυση της ενοποίησης της αγοράς και την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας.

Με την παροχή στήριξης σε διασυνοριακά έργα απευθείας σε επίπεδο ΕΕ, ο ΜΣΕ συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων συντονισμού που προκύπτουν από

τον πολυδικαιοδοτικό χαρακτήρα των έργων. Με τον αποτελεσματικό τρόπο λειτουργίας του, ο ΜΣΕ αντιμετωπίζει τις αδυναμίες της αγοράς και συμβάλλει στη μόχλευση περαιτέρω επενδύσεων και χρηματοδότησης από άλλες πηγές, όπως οι εθνικοί προϋπολογισμοί, τα εθνικά συστήματα τιμολόγησης της ενέργειας και, ιδίως, ο ιδιωτικός τομέας, χρησιμοποιώντας το πλήρες φάσμα των εργαλείων που διατίθενται στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού. Ο ΜΣΕ αποτελεί αποδεδειγμένο μέσο για τους φορείς υλοποίησης έργων διασυνοριακών υποδομών, δεδομένου ότι παρέχει ένα σημείο επαφής, μία συμφωνία επιχορήγησης και ένα σύνολο κανόνων που πρέπει να τηρούνται επίσης για το σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου.

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων.

Το πρόγραμμα πρόκειται να υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] * του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις], ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες για την παρακολούθηση των δαπανών και το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό. Στον κανονισμό περιλαμβάνεται σύνολο πεδίων παρέμβασης με δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για τις σχετικές επενδύσεις σε υποδομές μεταφορών και ενέργειας που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΣΕ.

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:

☐ νέα δράση

☐ νέα δράση έπειτα από δοκιμαστικό σχέδιο / προπαρασκευαστική ενέργεια[30]

☒ την παράταση υφιστάμενης δράσης

☐ συγχώνευση ή αναπροσανατολισμό μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Με βάση τη θετική πείρα από την υλοποίηση του ΜΣΕ για τις μεταφορές και την ενέργεια από το 2014, η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση για τη διαδοχή του ΜΣΕ, στο πλαίσιο της κατάρτισης του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ) για την περίοδο μετά το 2027. Το πρόγραμμα εστιάζει σε έργα με ισχυρή διασυνοριακή διάσταση και υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, τα οποία απαιτούν ιδιαίτερη καθοδήγηση από την ΕΕ προκειμένου να υλοποιηθούν με συντονισμένο τρόπο μεταξύ των κρατών μελών σε διασυνοριακό επίπεδο.

Στον τομέα των μεταφορών, ο ΜΣΕ συμβάλλει στην ολοκλήρωση του κεντρικού δικτύου του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) έως το 2030 και του εκτεταμένου κεντρικού δικτύου έως το 2040 μέσω της κατασκευής και της αναβάθμισης των υποδομών που απαιτούνται για απρόσκοπτες διασυνοριακές μεταφορές. Ως αποτέλεσμα, θα δημιουργηθεί ένα δίκτυο υψηλών επιδόσεων για τη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων. Ο ΜΣΕ υποστηρίζει επίσης την προσαρμογή των σχετικών τμημάτων του δικτύου ΔΕΔ-Μ στις απαιτήσεις στρατιωτικής κινητικότητας.

[30] Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

Στον τομέα της ενέργειας, ο ΜΣΕ συμβάλλει στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως ορίζεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, με σκοπό την προώθηση της ολοκλήρωσης της Ενεργειακής Ένωσης, την ενοποίηση μιας αποδοτικής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ενέργειας και τη διαλειτουργικότητα των δικτύων σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο, τη διευκόλυνση της απανθρακοποίησης της οικονομίας, την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού. Επιπλέον, ο ΜΣΕ διευκολύνει τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μέσω διασυνοριακών έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών για νέα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο πλαίσιο του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Το πρόγραμμα θα πρέπει να τεθεί σε λειτουργία με την έναρξη του επόμενου ΠΔΠ στις αρχές του 2028. Λεπτομέρειες για την υλοποίηση του προγράμματος, όπως χρονοδιαγράμματα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, το θέμα τους και ο ενδεικτικός προϋπολογισμός ή οι λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και ανάθεσης θα καθοριστούν στα προγράμματα εργασίας. Ειδικότερα, ο ΜΣΕ για τις μεταφορές διαθέτει ήδη τα τελευταία του κονδύλια το 2025 και οι φορείς υλοποίησης μεγάλων έργων υποδομής θα αντιμετωπίσουν χρηματοδοτικό κενό για τα εναπομείναντα έτη του τρέχοντος ΠΔΠ. Ως εκ τούτου, η έγκαιρη δρομολόγηση του επόμενου ΜΣΕ και η έγκαιρη κατανομή των κονδυλίων της ΕΕ στους δικαιούχους είναι ουσιαστικής σημασίας.

Όσον αφορά τον τρόπο διαχείρισης για την υλοποίηση του προγράμματος, προτείνεται να συνεχιστεί η αποτελεσματική και στοχευμένη παράδοση αποτελεσμάτων υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής. Η ενδεχόμενη ανανέωση της εξουσιοδότησης εκτελεστικού οργανισμού, όπως ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (στο εξής: CINEA) στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, θα εξαρτηθεί από την έκβαση της ανάλυσης κόστους-οφέλους και των σχετικών αποφάσεων που θα ληφθούν.

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή δράση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.

Το άρθρο 171 της ΣΛΕΕ εξουσιοδοτεί την Ένωση να προσδιορίζει έργα κοινού ενδιαφέροντος στις υποδομές των ΔΕΔ, αφήνοντας παράλληλα στα κράτη μέλη την επιλογή των μεθόδων υλοποίησης. Το ίδιο άρθρο εξουσιοδοτεί την Ένωση να υποστηρίζει τέτοια έργα κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος με τρίτες χώρες.

Για την κλίμακα και το είδος των προβλημάτων στα οποία στοχεύει ο ΜΣΕ απαιτείται ρητά δράση της Ένωσης διότι είναι εκ φύσεως ενωσιακής διάστασης και μπορούν να επιλυθούν πιο αποτελεσματικά σε επίπεδο Ένωσης, ώστε να επιτευχθούν συνολικά μεγαλύτερα οφέλη, ταχύτερη υλοποίηση της δράσης και μείωση του κόστους, εάν η Επιτροπή συντονίσει τις δράσεις των κρατών μελών. Η ενωσιακή χρηματοδότηση αποτελεί επίσης το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών προκλήσεων που παρουσιάζουν συνήθως τα διασυνοριακά έργα: η άνιση κατανομή των οφελών και του κόστους των έργων μεταξύ των

διαφόρων ενδιαφερόμενων κρατών μελών καθιστά δυσκολότερη τη χρηματοδότηση των έργων αυτών αποκλειστικά από εθνικές πηγές χρηματοδότησης.

Υποδομές ΔΕΔ-Μ και ΔΕΔ-Ε: δεδομένου του διασυνοριακού χαρακτήρα τους, τα έργα ΔΕΔ-Μ και ΔΕΔ-Ε δημιουργούν σημαντικές θετικές εξωτερικές επιδράσεις σε επίπεδο ΕΕ και προωθούν την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, αλλά συνεπάγονται επίσης ειδικές προκλήσεις για τους φορείς υλοποίησης έργων, λόγω του πολυδικαιοδοτικού χαρακτήρα τους, των προβλημάτων συντονισμού και της συχνά ασύμμετρης κατανομής κόστους και οφελών. Ως εκ τούτου, τα έργα αυτά χρειάζονται στήριξη σε επίπεδο ΕΕ. Επίσης, για την απρόσκοπτη στρατιωτική κινητικότητα σε ολόκληρη την Ένωση απαιτείται ένα μέσο που θα συντονίζει τη χρηματοδότηση μεταξύ των κρατών μελών.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, ή μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης όσον αφορά την απανθρακοποίηση, την ανταγωνιστικότητα, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Ωστόσο, μόνο λίγα κράτη μέλη εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να θεσπίσουν πλαίσιο για τη συνεργασία σε κοινά έργα με ένα ή περισσότερα κράτη μέλη στα τελικά εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα που υποβάλλονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999. Υπάρχει κίνδυνος η διασυνοριακή συνεργασία να παραμείνει σε μη βέλτιστο επίπεδο ελλείψει χρηματοδοτικής συνδρομής από την Ένωση.

Ενωσιακή προστιθέμενη αξία που αναμένεται να επιτευχθεί (εκ των υστέρων)

Ο ΜΣΕ παρέχει ενωσιακή προστιθεμένη αξία με την ανάπτυξη της συνδεσιμότητας στις μεταφορές και την ενέργεια, καθώς και της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αφενός, επειδή καλύπτει δημόσια αγαθά με ευρωπαϊκή διάσταση και, αφετέρου, λόγω της εστίασής του σε έργα τα οποία δεν θα υλοποιούνταν χωρίς τη στήριξη της ΕΕ. Ειδικότερα, η ενωσιακή προστιθέμενη αξία του ΜΣΕ έγκειται στην ικανότητά του:

– να κατευθύνει τη δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση σε στόχους πολιτικής της ΕΕ·

– να καθιστά εφικτές σημαντικές επενδύσεις των οποίων οι δαπάνες αναλαμβάνονται σε εθνικό/τοπικό επίπεδο, εφόσον τα οφέλη είναι απτά σε ευρωπαϊκή κλίμακα·

– να επιταχύνει τη μετάβαση σε ψηφιακές και ανθεκτικές υποδομές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

Η στήριξη της ΕΕ μέσω του νέου προγράμματος ΜΣΕ εστιάζει σε δράσεις με την υψηλότερη ενωσιακή προστιθεμένη αξία. Ειδικότερα:

Στον τομέα των μεταφορών, καλύπτει διασυνοριακά τμήματα και σημεία συμφόρησης κυρίως στο κεντρικό και στο εκτεταμένο κεντρικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ, καθώς και έργα στους διαδρόμους προτεραιότητας της στρατιωτικής κινητικότητας της ΕΕ.

Στον τομέα της ενέργειας, ο ΜΣΕ αποσκοπεί στη βελτίωση της ενοποίησης της αγοράς ενέργειας και της διαλειτουργικότητας των ενεργειακών δικτύων σε διασυνοριακό επίπεδο, της απανθρακοποίησης, της ενεργειακής απόδοσης, της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού, καθώς και στη διευκόλυνση της

διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τα εν λόγω διασυνοριακά έργα που θα είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από τον ΜΣΕ για την ενέργεια αποτελούν τους ελλείποντες κρίκους στην ανάπτυξη ενός πλήρως διασυνδεδεμένου και απανθρακοποιημένου ενεργειακού συστήματος, καθώς δεν έχουν προωθηθεί επαρκώς ούτε έχουν τεθεί σε προτεραιότητα από τα κράτη μέλη και τους φορείς εκμετάλλευσης σε εθνικό επίπεδο. Ο ΜΣΕ συμβάλλει στην υλοποίηση αυτών των διασυνοριακών έργων με την υποστήριξη τομεακών δραστηριοτήτων με τη μορφή μελετών και εργασιών.

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΜΣΕ για την περίοδο 2014-2020 και η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΣΕ για την περίοδο 2021-2027 διεξάγονται παράλληλα και οι εργασίες έχουν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο.

Τα προκαταρκτικά πορίσματα και των δύο αξιολογήσεων του ΜΣΕ επιβεβαιώνουν ότι το πρόγραμμα έχει σημειώσει ικανοποιητικές επιδόσεις μέχρι σήμερα. Ο σχεδιασμός του μέσου είναι κατάλληλος για την αντιμετώπιση της πολύχρονης έλλειψης χρηματοδότησης διασυνοριακών υποδομών με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, μέσω της οριοθέτησης της χρηματοδότησης για τα εν λόγω έργα σε ειδικό μέσο. Υπάρχει καλή συνοχή με άλλα χρηματοδοτικά μέσα και πολιτικές της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την απανθρακοποίηση. Το μοντέλο διακυβέρνησης του ΜΣΕ, που χρησιμοποιεί ανταγωνιστικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και άμεση διαχείριση των κονδυλίων σε επίπεδο κεντρικού οργανισμού, είναι κατάλληλο για την αντιμετώπιση των αναγκών του προγράμματος και την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους αιτούντες. Η χρηματοδότηση του ΜΣΕ θεωρείται σταθερά απαραίτητη, καθώς καθιστά δυνατή την υλοποίηση κρίσιμων έργων μεταφορών και ενέργειας, τα οποία, υπό διαφορετικές συνθήκες, θα αντιμετώπιζαν σημαντικές καθυστερήσεις, περιορισμό του πεδίου εφαρμογής ή ακόμη και μη υλοποίηση λόγω ανεπαρκούς εθνικής ή ιδιωτικής χρηματοδότησης. Πέραν της άμεσης χρηματοδοτικής στήριξης, ο ΜΣΕ παρέχει σημαντική μόχλευση, προσελκύοντας πρόσθετα δημόσια και ιδιωτικά κεφάλαια και λειτουργώντας ως στρατηγικός πυλώνας για τις επενδύσεις.

1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα

Η πρωτοβουλία εντάσσεται στην πρόταση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2028-2034.

Ο ΜΣΕ θα πρέπει να εστιάσει στη στήριξη διασυνοριακών έργων στα δίκτυα ΔΕΔ-Μ και ΔΕΔ-Ε, καθώς και έργων για την απρόσκοπτη στρατιωτική κινητικότητα σε ολόκληρη την Ένωση και έργων στον τομέα της συνεργασίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Οι επενδύσεις των κρατών μελών στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ στο πλαίσιο των οικείων εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης θα πρέπει να συμπληρώνουν τις επενδύσεις του ΜΣΕ, ιδίως όσον αφορά τα εθνικά τμήματα που συνδέονται με τις διασυνοριακές συνδέσεις που αναφέρονται στο παράρτημα του ΜΣΕ, και να χρηματοδοτούν τις εθνικές ενεργειακές υποδομές δικτύου καθώς και την παραγωγή ενέργειας.

Στον τομέα της ενέργειας, τα εθνικά και περιφερειακά σχέδια εταιρικής σχέσης μπορούν να ενισχύσουν τις επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές που παρέχονται από τον ΜΣΕ, για παράδειγμα μέσω επενδύσεων σε ενεργειακά περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν διασυνοριακό χαρακτήρα αλλά είναι εξίσου σημαντικά για την ενεργειακή μετάβαση.

Η επέκταση των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ σε υποψήφιες χώρες, καθώς και των υποδομών μεταφορών και ενέργειας σε τρίτες χώρες, θα πρέπει να υποστηριχθεί σε στενό συντονισμό με τον μηχανισμό «Παγκόσμια Ευρώπη».

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα συνεχίσει να στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας και θα συνδέεται στενά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, το οποίο καλύπτει την επέκταση και την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων αιχμής για την απανθρακοποίηση, την ψηφιοποίηση και την ανθεκτικότητα των μεταφορών και της ενέργειας. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας θα είναι επίσης συμπληρωματικό του ΜΣΕ, προσφέροντας δυνατότητες εγγυήσεων για έργα υποδομής.

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής

Παρότι η στενότερη σύνδεση μεταξύ της χρηματοδότησης της ΕΕ και των προτεραιοτήτων πολιτικής των σχεδίων θα ενισχύσει τη διασυνοριακή τους διάσταση, με τον μηχανισμό καθοδήγησης να διασφαλίζει μεγαλύτερη εστίαση σε διασυνοριακά έργα με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, η υλοποίηση διασυνοριακών έργων υποδομής μέσω των σχεδίων θα είναι πιο περίπλοκη και δαπανηρή τόσο για τις αρχές των κρατών μελών όσο και για τους φορείς υλοποίησης των έργων. Η ευθυγράμμιση των επενδυτικών θεματολογίων των κρατών μελών με εκείνα των γειτονικών χωρών θα είναι χρονοβόρα διαδικασία, τόσο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για το αρχικό σχέδιο όσο και σε περίπτωση τροποποιήσεων. Για παράδειγμα, η Γερμανία θα έπρεπε να συντονίσει το οικείο εθνικό σχέδιο με οκτώ γειτονικά κράτη μέλη, η δε Ουγγαρία με πέντε. Σε περίπτωση καθυστέρησης της διαδικασίας σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, ενδέχεται να προκληθούν αλυσιδωτές καθυστερήσεις. Παρότι η Επιτροπή θα μπορούσε να στηρίξει αυτές τις προσπάθειες συντονισμού, τόσο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων όσο και μέσω της παροχής τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο των σχεδίων, η επιβάρυνση για τις αρχές των κρατών μελών θα παρέμενε σημαντική. Αυτό θα μπορούσε επίσης να αυξήσει σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για τους φορείς υλοποίησης έργων, οι οποίοι θα έπρεπε να υλοποιήσουν τα διασυνοριακά τους έργα στο πλαίσιο διαφόρων εθνικών σχεδίων και να υποβάλουν εκθέσεις στο πλαίσιο χωριστών συστημάτων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου (ένα για κάθε κράτος μέλος).

Τούτου λεχθέντος, στην εκτίμηση των επιπτώσεων υπογραμμίζεται ότι τα εθνικά και περιφερειακά σχέδια εταιρικής σχέσης θα μπορούσαν να προβλέπουν συμπληρωματικές επενδύσεις σε διασυνοριακά τμήματα και σε έργα μεγάλης σημασίας για την ΕΕ. Ένα ειδικό μέσο άμεσης διαχείρισης θα διασφαλίσει ότι τα διασυνοριακά έργα χρηματοδοτούνται βάσει ανταγωνιστικής προσέγγισης με την επιλογή έργων ύψιστης ποιότητας, ωριμότητας και ενωσιακής προστιθέμενης αξίας. Οι δικαιούχοι διαθέτουν ενιαίο σημείο επαφής και ενιαία διαδικασία για την

υποβολή αίτησης και για την υλοποίηση ενός έργου. Επιπλέον, τα έργα παρακολουθούνται στενά από την Επιτροπή.

1.6. Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών επιπτώσεών της

☐ **περιορισμένη διάρκεια**

– ☒ με ισχύ από 1/1/2028 έως 31/12/2034

– ☒ Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το 2028 έως το 2034 για πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και από το 2028 έως το 2040 για πιστώσεις πληρωμών.

☐ **απεριόριστη διάρκεια**

– Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το ΕΕΕΕ έως το ΕΕΕΕ,

– και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού

☒ **Άμεση διαχείριση** από την Επιτροπή

– ☒ από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης

– ☒ από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

☐ **Επιμερισμένη διαχείριση** με τα κράτη μέλη

☒ **Έμμεση διαχείριση** με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

– ☐ σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει

– ☐ σε διεθνείς οργανισμούς και στους οργανισμούς αυτών (να προσδιοριστούν)

– ☐ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

– ☐ στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71 του δημοσιονομικού κανονισμού

– ☒ σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου

– ☐ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

– ☐ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στους οποίους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

– ☐ σε οργανισμούς ή πρόσωπα επιφορτισμένα με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας βάσει του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη

– ☐ σε οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος, διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους ή το δίκαιο της Ένωσης και είναι επιλέξιμοι για να τους ανατεθεί, σύμφωνα με ειδικούς τομεακούς κανόνες, η εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης ή δημοσιονομικών εγγυήσεων, στον βαθμό που οι εν λόγω οργανισμοί ελέγχονται από οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή από οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο επιφορτισμένους με δημόσια υπηρεσία και τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις υπό μορφή από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης από τους ελέγχοντες οργανισμούς ή

ισοδύναμες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και οι οποίες μπορεί να περιορίζονται, για κάθε δράση, στο μέγιστο ποσό της στήριξης της Ένωσης.

Παρατηρήσεις:

Το πρόγραμμα εκτελείται υπό άμεση και έμμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό. Όπως και για την περίοδο 2014-2020 και την περίοδο 2021-2027, το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού θα μπορούσε να εκτελεστεί με ανάθεση σε εκτελεστικό οργανισμό. Στην περίπτωση αυτήν, μόνο υποστηρικτικές δράσεις του προγράμματος θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο άμεσης διαχείρισης από την Επιτροπή.

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Το πρόγραμμα πρόκειται να υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις], ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες για την παρακολούθηση των δαπανών και το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων για όλα τα προγράμματα.

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται

Το πρόγραμμα θα εκτελεστεί με άμεση διαχείριση. Αναμένεται να ανατεθεί σε εκτελεστικό οργανισμό, ενώ ορισμένα μέτρα στήριξης του προγράμματος θα τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής. Ο συσταθείς εκτελεστικός οργανισμός CINEA διαθέτει την απαραίτητη δομή και τις διαδικασίες ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση της διαχείρισης του ΜΣΕ.

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί κυρίως μέσω επιχορηγήσεων, οι οποίες αποτελούν το κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο για έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας και παραγωγής ενέργειας.

Η στρατηγική ελέγχου θα καταρτιστεί αναλόγως και θα εστιάσει σε τρία βασικά στάδια της υλοποίησης των επιχορηγήσεων, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, και συγκεκριμένα στην οργάνωση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και στην επιλογή των προτάσεων που ανταποκρίνονται στους στόχους πολιτικής του προγράμματος, στους επιχειρησιακούς ελέγχους, στους ελέγχους παρακολούθησης και στους εκ των προτέρων ελέγχους που καλύπτουν την υλοποίηση των έργων, τις δημόσιες συμβάσεις, την προχρηματοδότηση, τις ενδιάμεσες και τελικές πληρωμές, καθώς και στους εκ των υστέρων ελέγχους και πληρωμές.

Η συγκεκριμένη στρατηγική ελέγχου αναμένεται να αποφέρει αποτελέσματα επιδόσεων που είναι σύμφωνα με τις παραμέτρους που παρατηρούνται για την τελευταία φάση υλοποίησης του προγράμματος:

~100 % εκτέλεση των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και των πιστώσεων πληρωμών·

~100 % έγκαιρη ενημέρωση των δικαιούχων·

~100 % έγκαιρη υπογραφή των επιχορηγήσεων·

~100 % έγκαιρη εκτέλεση των πληρωμών·

~κίνδυνος κατά την πληρωμή και το κλείσιμο σε ετήσια βάση κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 %.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

Οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν εξακολουθούν σε μεγάλο βαθμό να είναι παρόμοιοι με εκείνους που διαπιστώθηκαν για τις προηγούμενες εκδόσεις του προγράμματος:

Ανάπτυξη των βασικών προτεραιοτήτων βραδύτερη ως προς την επιθυμητή (διάδρομοι, έργα κοινού ενδιαφέροντος) λόγω ανεπαρκούς αποδοχής από την αγορά ή εξαιτίας της ποιότητας των έργων που υποβλήθηκαν.

Καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων.

Μη διαθεσιμότητα δεδομένων σχετικά με τις επιδόσεις ή προβλήματα ποιότητας των δεδομένων.

Πιθανά σφάλματα ή κακοδιαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του δυνητικού κινδύνου διπλής χρηματοδότησης και της πολυπλοκότητας των κανόνων.

Εξωτερικοί κίνδυνοι που επηρεάζουν με ουσιαστικό τρόπο τις υποδομές και/ή τις προτεραιότητες, όπως γεωπολιτικοί κίνδυνοι ή σημαντικά κλιματικά φαινόμενα.

Εξωτερικοί κίνδυνοι που επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα της χρηματοδότησης ή τις συνθήκες της αγοράς, ιδίως σε περίπτωση μείωσης της ζήτησης σε υποδομές ή της προσφοράς πιστώσεων, όπως συνέβη στην περίπτωση της τελευταίας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Οι βασικές λειτουργίες ελέγχου που αναπτύχθηκαν για την προηγούμενη φάση υλοποίησης του προγράμματος αναμένεται να παραμείνουν σε ισχύ, διασφαλίζοντας ότι θα δοθεί προσοχή στην ανταγωνιστικότητα του διαύλου έργων, θα δοθεί έμφαση στους στόχους πολιτικής, θα διασφαλιστεί η συμμετοχή όλων των παραγόντων, θα εξασφαλιστεί η κατάλληλη δημοσιονομική ευελιξία και θα διεξαχθούν συνεπείς εκ των προτέρων και εκ των υστέρων έλεγχοι.

Οι κίνδυνοι θα αντιμετωπιστούν με ιδιαίτερη προσοχή στην ανταγωνιστικότητα και στην προετοιμασία του διαύλου έργων, με την εστίαση στη συνεισφορά των έργων στους στόχους πολιτικής, με τη διασφάλιση της συστηματικής συμμετοχής όλων των παραγόντων και με τη διατήρηση της κατάλληλης δημοσιονομικής ευελιξίας. Το σύνολο των εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχων θα προσαρμοστεί στο επίπεδο των διαφαινόμενων κινδύνων.

Για να υπερκεραστούν οι κίνδυνοι, οι έλεγχοι θα υποστηριχθούν από ετήσια εκτίμηση επικινδυνότητας από τα κάτω προς τα άνω, από συστηματική αξιολόγηση του πλαισίου ελέγχου, από κατάλληλη αναφορά των αποκλίσεων (καταγραφή εξαιρέσεων και περιπτώσεων μη συμμόρφωσης), καθώς και από διορθωτικά μέτρα που θα λαμβάνονται σύμφωνα με τις συστάσεις της Υπηρεσίας Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου, του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου ή της αρμόδιας για την απαλλαγή αρχής.

2.2.3. Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)

Κόστος και οφέλη των ελέγχων

Με την παραδοχή ότι το μεγαλύτερο μέρος του προγράμματος αναμένεται να υλοποιηθεί από τον εκτελεστικό οργανισμό CINEA, εξασφαλίζεται κόστος ελέγχου συγκρίσιμο με εκείνο του τρέχοντος ΜΣΕ. Ο περιορισμένος αριθμός επιχορηγήσεων που υλοποιούνται απευθείας από τις υπηρεσίες της Επιτροπής θα μπορούσε να υπόκειται σε υψηλότερο κόστος ελέγχου, λόγω της χαμηλής αξίας των επιχορηγήσεων αυτών και της απουσίας οικονομιών κλίμακας.

Για τα έργα που τελούν υπό τη διαχείριση του εκτελεστικού οργανισμού, το κόστος ελέγχου για τον τρέχοντα ΜΣΕ επιμερίστηκε στο κόστος εποπτείας σε επίπεδο Επιτροπής και στο κόστος επιχειρησιακών ελέγχων σε επίπεδο φορέα υλοποίησης.

Το κόστος των ελέγχων σε επίπεδο Επιτροπής, όσον αφορά τις δύο συμμετέχουσες ΓΔ, εκτιμήθηκε[31] ότι ανήλθε σε περίπου 0,1 % των επιχειρησιακών πιστώσεων πληρωμών σε επίπεδο προγράμματος.

Οι εν λόγω έλεγχοι αποσκοπούν στη διασφάλιση ομαλής και αποτελεσματικής εποπτείας του εκτελεστικού οργανισμού από την εποπτεύουσα ΓΔ και στην εξασφάλιση του απαιτούμενου βαθμού διασφάλισης σε επίπεδο Επιτροπής.

Με σταθερό πεδίο εφαρμογής, αναμένεται αύξηση του κόστους επίβλεψης σε επίπεδο Επιτροπής, η οποία θα αντανακλά τις διευρυμένες απαιτήσεις όσον αφορά την εποπτεία των εκτελεστικών οργανισμών, καθώς και την επιπρόσθετη προσπάθεια που θα συνδεθεί με την παροχή διασφαλίσεων για τις νέες αλλαγές στο πρόγραμμα.

Ο CINEA παρουσιάζει σταθερό περιβάλλον ελέγχου. Το κόστος του ελέγχου σε επίπεδο οργανισμού αναμένεται να παραμείνει εντός ή πλησίον του εύρους που παρατηρήθηκε κατά την περίοδο 2021-2024 (0,9 % έως 1,3 %). Ωστόσο, η ανάπτυξη των ικανοτήτων που απαιτείται για την προσαρμογή στις αλλαγές του προγράμματος ή για την προσαρμογή των διαδικασιών ελέγχου μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του κόστους των ελέγχων. Τα οφέλη των ελέγχων είναι τα εξής:

— αποφυγή επιλογής πιο αδύναμων ή ανεπαρκών προτάσεων·

— βελτιστοποίηση του σχεδιασμού και της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ, έτσι ώστε να διατηρηθεί η ενωσιακή προστιθέμενη αξία·

— διασφάλιση της ποιότητας των συμφωνιών επιχορήγησης, αποφυγή σφαλμάτων κατά τον προσδιορισμό των νομικών οντοτήτων, διασφάλιση του ορθού υπολογισμού των συνεισφορών της ΕΕ και λήψη των αναγκαίων εγγυήσεων για την ορθή λειτουργία των επιχορηγήσεων·

— ανίχνευση μη επιλέξιμων δαπανών κατά την πληρωμή·

— ανίχνευση σφαλμάτων που επηρεάζουν τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων κατά το στάδιο του ελέγχου·

— αύξηση της αξιοπιστίας των πληροφοριών που παρέχονται στην Επιτροπή.

Θα εξεταστεί η δυνατότητα εισαγωγής απλουστευμένων επιλογών κόστους στο κόστος των ελέγχων και στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά τους, υπό την προϋπόθεση θετικής αξιολόγησης κόστους-οφέλους όσον αφορά την επίδρασή τους στο ποσοστό σφάλματος.

Εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος

Ο εκτιμώμενος κίνδυνος κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο εκτιμάται ότι θα παραμείνει κάτω του 2 % σε ετήσια βάση, στο ίδιο εύρος με τα ποσοστά σφάλματος που παρατηρήθηκαν για τον ΜΣΕ2.

[31] Στην εν λόγω εκτίμηση δεν περιλαμβάνονται οι στρατηγικές πτυχές και οι πτυχές πολιτικής που συνδέονται με το πρόγραμμα, ούτε η εποπτεία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων του ΜΣΕ.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Οι γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για δράσεις χρηματοδοτούμενες βάσει του παρόντος κανονισμού δεσμεύονται να προστατεύουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, σύμφωνα με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης [COM(2019) 196 final] και το αναθεωρημένο σχέδιο δράσης της [COM(2023) 405 final].

Τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης αφορούν κυρίως την εφαρμογή προληπτικών μέτρων κατά της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας· τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων· την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και, εφόσον εντοπίστηκαν παρατυπίες, την επιβολή αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Οι ΓΔ MOVE και ENER, καθώς και ο εκτελεστικός οργανισμός CINEA, έχουν επικαιροποιήσει τις στρατηγικές τους καταπολέμησης της απάτης και τα σχετικά σχέδια δράσης σε επίπεδο ΓΔ που καλύπτουν όλο τον κύκλο δαπανών, λαμβανομένων υπόψη της αναλογικότητας και της σχέσης κόστους-οφέλους των μέτρων που πρέπει να εφαρμοσθούν, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτίμηση επικινδυνότητας του προγράμματος.

Οι τρεις υπηρεσίες θα εξασφαλίσουν ότι θα αξιοποιήσουν την προσέγγισή τους για διαχείριση του κινδύνου απάτης στον εντοπισμό πεδίων υψηλού κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση κόστους-οφέλους ανά τομέα της κάθε ΓΔ και το έργο της OLAF στον τομέα της πρόληψης της απάτης και της ανάλυσης κινδύνου.

Η διοικητική παρακολούθηση των συμβάσεων, των επιχορηγήσεων και των σχετικών πληρωμών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του CINEA. Η στρατηγική καταπολέμησης της απάτης αναπροσαρμόζεται ανά δύο έτη και η τελευταία επικαιροποίηση πραγματοποιήθηκε το 2024. Ο εκτελεστικός οργανισμός αναπτύσσει δικά του μέτρα για την καταπολέμηση της απάτης, καθώς και στρατηγική των εκ των υστέρων λογιστικών ελέγχων ώστε να αξιολογεί τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων συναλλαγών και να ανακτά τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά. Ο CINEA υποβάλλεται σε ετήσιο λογιστικό έλεγχο από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο όσον αφορά την αληθή και ακριβή εικόνα των λογιστικών εγγράφων και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων συναλλαγών (εσόδων και δαπανών), ενώ ο οργανισμός υπόκειται σε ετήσιες διαδικασίες απαλλαγής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ.

Οι συμβάσεις για επιχορηγήσεις και οι δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται από τις εκτελεστικές ΓΔ ή τον CINEA θα βασίζονται σε τυποποιημένα υποδείγματα, τα οποία θα ορίζουν τα γενικά εφαρμοστέα μέτρα καταπολέμησης της απάτης, καθώς και την αρμοδιότητα διενέργειας του λογιστικού ελέγχου, των επιτόπιων ελέγχων και των επιθεωρήσεων που αναφέρονται ανωτέρω. Η Επιτροπή, οι εκπρόσωποί της και το Ελεγκτικό Συνέδριο θα έχουν την αρμοδιότητα να ελέγχουν, βάσει δικαιολογητικών και επιτόπιου ελέγχου, όλους τους δικαιούχους των επιχορηγήσεων, αναδόχους και υπεργολάβους που έλαβαν ενωσιακά κονδύλια.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) θα εξουσιοδοτηθεί να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και επιθεωρήσεις στους οικονομικούς παράγοντες που έχουν σχέση, άμεσα ή έμμεσα, με τη χρηματοδότηση αυτήν, σύμφωνα με τις

διαδικασίες που καθορίζονται στον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, με στόχο τη διαπίστωση τυχόν απάτης, δωροδοκίας ή οποιασδήποτε άλλης παράνομης δραστηριότητας σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με συμφωνία ή απόφαση επιχορήγησης ή με σύμβαση που αφορά ενωσιακή χρηματοδότηση. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (ΕΡΡΟ) θα έχει την απαραίτητη πρόσβαση για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ[32]	χωρών ΕΖΕΣ[33]	υποψηφίων για ένταξη χωρών και δυνάμει υποψηφίων μελών[34]	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα με ειδικό προορισμό

- Νέες γραμμές του προϋπολογισμού των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψήφιων χωρών και δυνάμει υποψήφιων μελών	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα με ειδικό προορισμό
2	05 01 01 Δαπάνες στήριξης για τον ΜΣΕ (μεταφορές, ενέργεια, στρατιωτική κινητικότητα)	ΜΔΠ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ

32 ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις / ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.
33 ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.
34 Υποψήφιες χώρες και, κατά περίπτωση, δυνάμει υποψήφια μέλη από τα Δυτικά Βαλκάνια.

2	05 02 01 01 — ΜΣΕ για τις μεταφορές.	ΔΠ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	05 02 01 02 — ΜΣΕ για τη στρατιωτική κινητικότητα	ΔΠ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	05 02 02 — ΜΣΕ για την ενέργεια	ΔΠ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ

3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αριθμός	2

			Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034**
Επιχειρησιακές πιστώσεις										
05 02 01 01 — ΜΣΕ για τις μεταφορές.	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)	4,282	4,455	4,637	4,825	4,517	5,220	5,428	**33,864**
	Πληρωμές	(2α)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	**π.υ.**
05 02 01 02 — ΜΣΕ για τη στρατιωτική κινητικότητα	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1β)	2,842	2,899	2,609	2,483	2,533	2,214	2,071	**17,651**
	Πληρωμές	(2β)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	**π.υ.**
05 02 02 — ΜΣΕ για την ενέργεια	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1β)	3,782	3,936	4,096	4,261	4,432	4,610	4,795	**29,912**
	Πληρωμές	(2β)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	**π.υ.**
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων										
05 01 01	Δαπάνες στήριξης για τον ΜΣΕ (μεταφορές, ενέργεια, στρατιωτική κινητικότητα)	(3)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	**π.υ.**

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1α+1β+3	10,906	11,290	11,342	11,569	11,982	12,045	12,294	**81,428**
για τις ΓΔ MOVE/ENER	Πληρωμές	=2α+2β+3								

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	**4**	«Διοικητικές δαπάνες»[35]

ΓΔ		Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034**
• Ανθρώπινοι πόροι		11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	**81,704**
• Άλλες διοικητικές δαπάνες		114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	**798,000**
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ MOVE/ENER		**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,672**	**879,704**

[35] Οι αναγκαίες πιστώσεις θα πρέπει να καθοριστούν με βάση τα στοιχεία του ετήσιου μέσου κόστους που είναι διαθέσιμα στην κατάλληλη ιστοσελίδα του BUDGpedia.

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 4 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,672**	**879,704**

		Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 4	Αναλήψεις υποχρεώσεων								
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Πληρωμές								

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις (δεν συμπληρώνεται για αποκεντρωμένους οργανισμούς)

Οι δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για τους σκοπούς της παρακολούθησης της προόδου και των επιτευγμάτων του παρόντος προγράμματος θα αντιστοιχούν στους κοινούς δείκτες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις].

3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.3.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**	**ΣΥΝΟΛΟ 2028-2034**
ΤΟΜΕΑΣ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	**81,704**
Άλλες διοικητικές δαπάνες	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	**798,000**
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 4	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,704**
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 4	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
ΣΥΝΟΛΟ	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.

==========

==========

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ, οι οποίες θα συμπληρωθούν, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετα κονδύλια που μπορεί να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

3.2.4. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.4.1. Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ)

ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)							
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	61	61	61	61	61	61	61

20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		0	0	0	0	0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε ΙΠΑ)								
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης	— στην έδρα	0	0	0	0	0	0	0
	– στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 7		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 7		40	40	40	40	40	40	40
ΣΥΝΟΛΟ		**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

3.2.4.3. Σύνολο εκτιμώμενων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους

ΣΥΝΟΛΟ ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ + ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ		Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)								
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)		61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		0	0	0	0	0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδες ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης)								
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης	— στην έδρα	0	0	0	0	0	0	0

– στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 4	0	0	0	0	0	0	0
Δαπάνες στήριξης για τη γραμματεία επανεξέτασης επιδόσεων	40	40	40	40	40	40	40
ΣΥΝΟΛΟ	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

Λαμβανομένης υπόψη της συνολικής δυσχερούς κατάστασης στον τομέα 4, όσον αφορά τόσο τη στελέχωση όσο και το επίπεδο των πιστώσεων, οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ ή άλλων υπηρεσιών της Επιτροπής.

Προσωπικό που απαιτείται για την εφαρμογή της πρότασης (σε ΙΠΑ):

•	**Θα καλυφθεί από το εν ενεργεία προσωπικό που είναι διαθέσιμο στις υπηρεσίες της Επιτροπής**	• **Έκτακτο πρόσθετο προσωπικό***		
•	•	• **Θα χρηματοδοτηθεί από τον τομέα 7 ή από τη γραμμή για την έρευνα**	• **Θα χρηματοδοτηθεί από τη γραμμή BA**	• **Θα χρηματοδοτηθεί από τέλη**
Θέσεις απασχόλησης στον πίνακα προσωπικού	61		Άνευ αντικειμένου	
Εξωτερικό προσωπικό (AC, END, INT)	32		10*	

*Τα 10 νέα ΙΠΑ αντιστοιχούν στις 10 θέσεις που θα ληφθούν το 2028 για τη γραμματεία όσον αφορά την επανεξέταση των επιδόσεων στο πλαίσιο της γραμμής 02 01 21 02 του προϋπολογισμού, όπως συμφωνήθηκε από τους συννομοθέτες κατά τις διαπραγματεύσεις για τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/2803 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2024, για την υλοποίηση του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού (αναδιατύπωση).

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων	• Ανάπτυξη πολιτικής και στρατηγική • Στήριξη περιφερειακών και θεματικών φόρουμ για τον προσδιορισμό έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος • Συντονισμός και στενή συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (κράτη μέλη,

	τρίτες χώρες, άλλες ΓΔ και άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, θεματικά και περιφερειακά φόρουμ κ.λπ.) • Κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος εργασιών • Διαδικασίες επιλογής • Διαχείριση ετήσιων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και επιλογή έργων για χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ • Επιχειρησιακή και δημοσιονομική διαχείριση έργου • Αξιολογήσεις
Εξωτερικού προσωπικού	• Στήριξη περιφερειακών και θεματικών φόρουμ για τον προσδιορισμό έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος • Στήριξη των διαδικασιών επιλογής • Στήριξη της διαχείρισης ετήσιων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της επιλογής έργων για χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ • Στήριξη της δημοσιονομικής διαχείρισης και της διαχείρισης έργου • Στήριξη της οργάνωσης των αξιολογήσεων

3.2.5. Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις ψηφιακής τεχνολογίας

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων ψηφιακού τομέα και πιστώσεων ΤΠ	Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034**
ΤΟΜΕΑΣ 4								
Δαπάνες ΤΠ* (εσωτερικές)	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	**5,915**
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 4	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**5,915**
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 4								
Δαπάνες ΤΠ για πολιτικές που υποστηρίζουν επιχειρησιακά προγράμματα	14,23	14,59	14,967	15,364	15,78	16,217	16,675	**107,823**
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 4	**14,23**	**14,59**	**14,967**	**15,364**	**15,78**	**16,217**	**16,675**	**107,823**
ΣΥΝΟΛΟ	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**113,738**

* Οι δαπάνες ΤΠ στο πλαίσιο του τομέα 4 υπολογίστηκαν σύμφωνα με τις οδηγίες της ΓΔ BUDG: αριθμός ΙΠΑ πολλαπλασιαζόμενος επί 8 200 EUR ανά ΙΠΑ.

3.2.6. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Η πρόταση συνάδει με την πρόταση για το ΠΔΠ 2028-2034

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

– ☒ δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους

– ☐ προβλέπει τη συγχρηματοδότηση από τρίτους που εκτιμάται κατωτέρω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**	Σύνολο
Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων								

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:

  – ☐ στους ιδίους πόρους

  – ☐ στα λοιπά έσοδα

  – ☐ Να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας[36]						
		Έτος **2028**	Έτος **2029**	Έτος **2030**	Έτος **2031**	Έτος **2032**	Έτος **2033**	Έτος **2034**
Άρθρο ….								

Ως προς τα έσοδα με ειδικό προορισμό, να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

Άλλες παρατηρήσεις (π.χ. μέθοδος/τύπος για τον υπολογισμό των επιπτώσεων στα έσοδα ή τυχόν άλλες πληροφορίες).

[36] Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 20 % για έξοδα είσπραξης.

4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας

Ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ) θα συνεχίσει να στηρίζει εργαλεία ΤΠ που έχουν αποδειχθεί καίριας σημασίας για την αποτελεσματική και διαφανή διαχείριση των έργων. Εργαλεία, όπως ο ενιαίος χώρος ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων (SEDIA), το eGrants, το TENtec, το MAP-IT, το EMI-ECS, το QlikSense (ή άλλη λύση επιχειρηματικής νοημοσύνης και ανάλυσης δεδομένων που υποστηρίζει την οπτικοποίηση, τη διερεύνηση και την ανάλυση δεδομένων), η πλατφόρμα διαφάνειας (TP Viewer), το CIRCABC, το EUSurvey και το ARACHNE είναι καθοριστικής σημασίας στο πλαίσιο αυτό. Επιπλέον, ο ΜΣΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις δραστηριότητες υλοποίησης της Επιτροπής που σχετίζονται με σειρά συστημάτων ΤΠ και περιβαλλόντων ανταλλαγής πληροφοριών που προβλέπονται από τη νομοθεσία και τις πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως το ESSKY, το PRIME KPI, το EMSWe, το eFTI κ.λπ.

Ο SEDIA, μέσω της δικτυακής πύλης για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς, παρέχει ένα ενιαίο σημείο εισόδου για τις διαδικασίες χρηματοδότησης και σύναψης συμβάσεων, συγκεντρώνοντας τα δεδομένα των συμμετεχόντων και μειώνοντας τις χειρωνακτικές εργασίες. Το eGrants καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο ζωής των επιχορηγήσεων, εξασφαλίζοντας συνέπεια και ιχνηλασιμότητα. Το MAP-IT καθιστά δυνατή την κωδικοποίηση τόσο των ποιοτικών όσο και των ποσοτικών δεικτών των έργων για την υποστήριξη της υποβολής θεματικών εκθέσεων και της υποβολής εκθέσεων σε επίπεδο χώρας. Το CIRCABC διευκολύνει τη συνεργατική διαχείριση εγγράφων με έλεγχο εκδόσεων και πολυγλωσσική πρόσβαση. Το EUSurvey χρησιμοποιείται για τη συλλογή δομημένων δεδομένων, ενώ το ARACHNE ενισχύει την παρακολούθηση των έργων εντοπίζοντας πιθανούς κινδύνους απάτης μέσω εμπλουτισμένων δεδομένων και δεικτών κινδύνου.

Το TENtec, το σύστημα πληροφοριών για το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), παρέχει διαδραστικούς χάρτες και επικαιροποιημένες εκθέσεις για την υποστήριξη της διαφάνειας, της τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων και της ευαισθητοποίησης του κοινού. Το TENtec συλλέγει και αποθηκεύει γεωγραφικές, οικονομικές και ιστορικές πληροφορίες σχετικά με την υποδομή του δικτύου μεταφορών της ΕΕ και των γειτονικών της χωρών για σκοπούς σχεδιασμού, λήψης πολιτικών αποφάσεων και παρακολούθησης της υλοποίησης του προγράμματος ΔΕΔ-Μ. Το TENtec είναι ένα σύστημα που απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1679. Αναπτύχθηκε από κοινού με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη και παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση της πολιτικής για το ΔΕΔ-Μ, βοηθά στην παρακολούθηση των έργων και υποστηρίζει τη μοντελοποίηση των μεταφορών και τον μελλοντικό σχεδιασμό. Το TENtec περιλαμβάνει επίσης δεδομένα σχετικά με τη στρατιωτική κινητικότητα και τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων, τα οποία αμφότερα στηρίζουν τις σχετικές πολιτικές προτεραιότητες, και είναι σε θέση να λαμβάνει υπόψη διάφορα είδη δεδομένων πολιτικής που απαιτούν γεωγραφικό εντοπισμό.

Σε συνδυασμό με το TENtec, το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Εναλλακτικών Καυσίμων (στο εξής: EAFO) αποτελεί βασικό εργαλείο ΤΠ για την υποστήριξη της παρακολούθησης της μετάβασης στη βιώσιμη κινητικότητα, όπως ορίζεται για παράδειγμα στον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1804 για την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων. Το EAFO παρέχει ολοκληρωμένα, επικαιροποιημένα δεδομένα και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων, την υιοθέτηση οχημάτων και τα εθνικά μέτρα πολιτικής σε ολόκληρη την ΕΕ. Το EAFO χρησιμεύει ως εργαλείο ΤΠ που υποστηρίζει την εφαρμογή των νομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1804, όπως το κοινό σημείο πρόσβασης της ΕΕ για τα δεδομένα εναλλακτικών καυσίμων.

Το EMI-ECS είναι ένα εργαλείο ΤΠ που χρησιμοποιείται για την επιλογή και τη σύναψη συμβάσεων για εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που συμμετέχουν στις αξιολογήσεις των προτάσεων. Το QlikSense είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για τις στατιστικές και την παρακολούθηση των έργων. Η πλατφόρμα διαφάνειας και το TP Viewer είναι εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την παροχή πληροφοριών και στατιστικών σχετικά με τα χρηματοδοτούμενα έργα στο κοινό.

Η πλατφόρμα του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού (ESSKY) υποστηρίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη στην υλοποίηση του μηχανισμού επιδόσεων και χρέωσης του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού (SES). Παρέχει πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες μέσω βιβλιοθηκών και προσφέρει λειτουργίες υποβολής εγγράφων.

Το σύστημα βασικών δεικτών επιδόσεων της πλατφόρμας των Ευρωπαίων Διαχειριστών Σιδηροδρομικών Υποδομών (PRIME KPI) καθιστά δυνατή την παρακολούθηση βασικών δεικτών επιδόσεων που σχετίζονται με τις σιδηροδρομικές μεταφορές. Παρέχει πλατφόρμα υποβολής εκθέσεων για τους διαχειριστές υποδομών.

Το σύστημα διαχείρισης διαπιστευτηρίων ασφαλείας C-ITS της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: CCMS της ΕΕ) υποστηρίζει την εγκατάσταση συστημάτων και τεχνολογιών C-ITS στην Ευρώπη. Βασίζεται σε κεντρικά στοιχεία για την υποστήριξη της ασφαλούς διαλειτουργικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η οδηγία 2010/40/ΕΕ για τα Συστήματα ευφυών Μεταφορών καθορίζει τους ρόλους της Επιτροπής στη CCMS της ΕΕ.

Το ευρωπαϊκό περιβάλλον ναυτιλιακής ενιαίας θυρίδας θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1239 και αποτελεί νομικό και τεχνικό πλαίσιο για την εναρμόνιση της ανταλλαγής διοικητικών διατυπώσεων μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης θαλάσσιων μεταφορών και των αρχών κατά τη διάρκεια ελλιμενισμού στην ΕΕ. Αποτελείται από δίκτυο εθνικών ναυτιλιακών ενιαίων θυρίδων, το οποίο συμπληρώνεται από κοινές συνιστώσες και υπηρεσίες ΤΠ τις οποίες διαχειρίζεται η Επιτροπή.

Το περιβάλλον ανταλλαγής ηλεκτρονικών πληροφοριών σχετικά με τις εμπορευματικές μεταφορές (eFTI) είναι μια αποκεντρωμένη αρχιτεκτονική ΤΠ σε επίπεδο ΕΕ, η οποία θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/1056. Θα υποστηρίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των οικονομικών φορέων και των αρμόδιων αρχών για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με έξι κανονισμούς και οδηγίες της ΕΕ για τις μεταφορές, καθώς και με περισσότερες από 170 εθνικές νομικές πράξεις που ρυθμίζουν τις εμπορευματικές μεταφορές στα κράτη μέλη.

Η λύση Galileo Green Lane παρακολουθεί την κατάσταση της κυκλοφορίας στα σημεία διέλευσης των συνόρων του ΔΕΔ-Μ για τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές και τη διάρκεια μετακίνησης των σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών στους διαδρόμους ΔΕΔ-Μ. Παρέχει στους συνοριακούς υπαλλήλους και στους μεταφορείς ορατότητα σχετικά με την κατάσταση στα σύνορα, ώστε να μπορούν να διαπιστώνουν ποια σύνορα αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο φόρτο. Το Galileo Green Lane καθιστά δυνατή την εκπλήρωση των απαιτήσεων της «πράσινης λωρίδας» στα σύνορα, διευκολύνοντας τη ροή της κυκλοφορίας σε λιγότερο από 15 λεπτά.

Ο ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων κινητικότητας (στο εξής: EMDS) θα πρέπει να καθιστά δυνατή την ανακάλυψη και την ανταλλαγή δεδομένων από υφιστάμενες και μελλοντικές πηγές δεδομένων για τις μεταφορές και την κινητικότητα. Στην ανακοίνωση για τον EMDS [COM(2023) 751 final], η Επιτροπή υπογράμμισε ότι μία από τις κύριες συνιστώσες είναι μια πύλη (μετα)δεδομένων όπου όλα τα σχετικά οικοσυστήματα δεδομένων θα μπορούσαν να ανταλλάσσουν μεταδεδομένα των τύπων δεδομένων που διαχειρίζονται και τους αντίστοιχους όρους πρόσβασης.

4.2. Δεδομένα

Τα ψηφιακά εργαλεία που υποστηρίζονται από τον ΜΣΕ είναι εντελώς διαφορετικής φύσης, αφορούν διαφορετικούς τρόπους μεταφοράς και διαφορετικούς φορείς που ανταλλάσσουν πληροφορίες (υπηρεσίες της Επιτροπής, δικαιούχοι, εθνικές αρχές, επιχειρηματικοί εταίροι κ.λπ.). Ως εκ τούτου, τα εργαλεία επεξεργάζονται επίσης ευρύ φάσμα διαφορετικών δεδομένων. Γενικά, τηρούν την αρχή «μόνον άπαξ», εξασφαλίζοντας τη μέγιστη δυνατή επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων και αποτρέποντας την επαναλαμβανόμενη εισαγωγή δεδομένων, με παράλληλη ασφαλή κοινοχρησία δεδομένων.

4.3. Ψηφιακές λύσεις

Όλα τα περιγραφόμενα εργαλεία έχουν σχεδιαστεί για την προώθηση της συνοχής, την ενίσχυση της αποδοτικότητας και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας, με αποτέλεσμα να βελτιώνεται η συνολική ποιότητα των διαδικασιών που στηρίζουν τις υπηρεσίες της Επιτροπής που σχετίζονται με τον ΜΣΕ και την ομαλή υλοποίηση της ενιαίας αγοράς.

4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας

Όλα τα ψηφιακά εργαλεία που περιγράφονται χρησιμοποιούνται ήδη από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιδεικνύουν ισχυρή διαλειτουργικότητα μέσω τυποποιημένων τεχνικών ανταλλαγής πληροφοριών.

Όσον αφορά τον ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων κινητικότητας, η Επιτροπή επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες της ανάπτυξής του.

4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής

Τα ψηφιακά εργαλεία που περιγράφονται λειτουργούν αποτελεσματικά και τυχόν μελλοντικές αλλαγές ή βελτιώσεις θα εφαρμόζονται με ελεγχόμενο και σταδιακό τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και να αποτρέπεται οποιαδήποτε διαταραχή της λειτουργίας ή της εφαρμογής του κανονισμού.